

Bilten IPMMP podjetništvo

TRI DESETLETJA PODJETNIŠKEGA IZOBRAŽEVANJA:

razvoj, inovacije in prihodnje perspektive

Pomlad 2023

Letnik 11

GIG EKONOMIJA

NOVA OBLIKA DELA, KI SPREMINJA TRG

ŠTUDIJSKE USMERITVE
**PODJETNIŠTVO
NA EPF**

TRAJNOSTNI RAZVOJ:
**PODJETNIŠKE PRILOŽNOSTI
ZA ŠTUDENTE V PRIHODNOSTI**

Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja

Ekonomsko-poslovna fakulteta

Univerza v Mariboru

Razlagova 14, 2000 Maribor

Bilten IPMMP podjetništvo 30 let podjetništva na EPF

IZDAJATELJ

Katedra za podjetništvo in ekonomiko
poslovanja
Inštitut za podjetništvo in management
malih podjetij
Ekonomsko-poslovna fakulteta
Univerza v Mariboru
Razlagova 14
2000 Maribor

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA

izr. prof. dr. Katja Crnogaj
E-mail: katja.crnogaj@um.si

ČLANI KATEDRE

prof. dr. Karin Širec,
prof. dr. Barbara Bradač Hojnik,
prof. dr. Zdenka Ženko,
izr. prof. dr. Katja Crnogaj,
mag. Matej Rus,
dr. Ivona Huđek

OBLIKA IN PRELOM

ssma OGLAŠEVANJE Silvo Plešnik s.p

FOTOGRAFIJE

Arhiv Katedre za podjetništvo in ekonomiko
poslovanja, osebni arhiv avtorjev, Adobe Stock

ISSN

1581-7733

PRINT

Dobre rešitve d.o.o.

NAKLADA

200 izvodov

LETO

Maj 2023

KAZALO

- 5** Uvodnik
- 6** Tri desetletja podjetniškega izobraževanja: razvoj, inovacije in prihodnje perspektive
- 8** Študijske usmeritve Podjetništvo
- 11** Dosežki naših sodelavcev
- 13** Intervju z zaslužnim prof. dr. Miroslavom Rebernikom
- 17** Intervju s Pino Slaček – prodekanjo za študentska vprašanja
- 18** GEM data Hackathon - reportaža
- 20** Raziskovanje podjetništva
- 22** Mama, podjetnik/podjetnica bom
- 24** Podjetništvo mladih: YEPA
- 26** Trajnostni razvoj: podjetniške priložnosti za študente v prihodnosti
- 28** Gig ekonomija: nova oblika dela, ki spreminja trg
- 31** Umetna inteligenca v podjetništvu
- 33** Strokovne ekskurzije
- 38** Gostujoča predavanja
- 40** Udeležili smo se...
- 47** Erasmus projekti

www.podjeten.si

UVODNIK

 Izr. prof. dr. Katja Crnogaj
urednica
E-mail: katja.crnogaj@um.si

V letošnjem študijskem letu ponosno obeležujemo 30 let poučevanja in raziskovanja podjetništva na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru. Ta pomemben mejnik nas poziva, da se spomnimo prehojene poti in se z optimizmom ozremo v prihodnost, polno priložnosti in novih izzivov.

Podjetništvo je gonilo inovacij in gospodarskega napredka. Zmožnost prepoznavanja priložnosti, kreiranja novih idej in njihove realizacije so ključne sestavine podjetniškega duha. Naša podjetniška izobraževalna platforma vas oboroži z znanjem in spretnostmi, potrebnimi za sprejemanje pobude, soustvarjanje prihodnosti in prilagajanje hitro spreminjajočemu se poslovnemu svetu. Naši študijski programi so zasnovani na celovit način, obsegajo vse vidike poslovanja in inovativnosti. Ne glede na to, ali si želite postati podjetnik, kreativec ali vodja, so naši programi oblikovani tako, da vam ponudijo orodja, potrebna za uspeh. S poudarkom na kreativnem razvoju, inovacijah in vodenju nudimo znanje in veščine, ki so široko uporabne v start-up okolju, kot tudi v uveljavljenih podjetjih. To uspešno izvajamo že tri desetletja.

Ob tej izjemni obletnici smo skupaj z vami, našimi študenti, pripravili posebno izdajo biltena, ki praznuje nepozabne dosežke, ki smo jih skupaj ustvarili. Naši profesorji in raziskovalci so v teh letih prispevali k bogastvu podjetniškega znanja in širjenju horizontov podjetniškega razmišljanja. Njihova predanost in strokovnost sta nam pokazali pot v podjetniško izobraževanje in omogočajo izjemne priložnosti za rast in razvoj.

V biltenu boste našli podrobno predstavitev naših študijskih usmeritev Podjetništvo, katerih temelje je postavil zaslužni profesor dr. Miroslav Rebernik s svojo strastjo do podjetništva. Usmeritve so oblikovane na način, da vam omogočajo širok nabor kariernih možnosti - od ustanovitve lastnega podjetja, prevzema družinskega podjetja, do kariernega udejstvovanja v malih, srednje velikih in velikih podjetjih ter organizacijah podpornega okolja za podjetništvo. Študij podjetništva na EPF vas ne omejuje, temveč vas pripravi na dinamično podjetniško okolje, kjer lahko izkoristite pridobljeno znanje in ustvarite uspešno kariero v različnih podjetniških panogah. Številni dosežki naših študentov in diplomantov so jasen dokaz, da je podjetništvo prava pot za tiste, ki si želite izzivov, inovacij ter uspeha.

V biltenu boste imeli priložnost prebrati intervju z našo študentko Pino Slaček, prodekanjo za študentska vprašanja. Njene izkušnje in nasveti vam bodo nedvomno koristili pri vaših študijskih prizadevanjih in pripravah na poklicno pot. Naše prizadevanje na področju raziskovanja podjetništva prinaša pomembne vpoglede in spodbuja inovacije v podjetniškem svetu. Sodelavci naše katedre so aktivno vključeni v številne raziskovalne projekte, ki se ukvarjajo s ključnimi izzivi podjetništva. Rezultati njihovega dela prispevajo k boljšemu razumevanju poslovnega okolja in oblikovanju uspešnih strategij za podjetniško rast. V biltenu boste tako lahko prebrali tudi nekaj strokovnih prispevkov, ki so jih pripravili naši sodelavci in študenti. Ti prispevki vam bodo pomagali razumeti in raziskati različne vidike podjetništva, inovacij ter poslovnega sveta. Verjamemo, da bodo navdihnili vaše razmišljanje ter vam pomagali oblikovati lastne ideje in projekte. Ponosno predstavljamo tudi dosežke študentov na tekmovanju GEM Data Hackathon, kjer so udeleženci pokazali svoje sposobnosti v analizi podatkov in ustvarjanju inovativnih rešitev za podjetniške izzive. To je le eden od primerov, kako se naša usmeritev aktivno vključuje v mednarodne dogodke, ki spodbujajo podjetniško razmišljanje in sodelovanje. Dosežke pa naši študenti dosegajo tudi v športu in na številnih drugih področjih.

Tudi v tokratnem biltenu se bomo spomnili nedavnih dogodkov, ki smo jih organizirali in se jih udeležili, kot so gostujoča predavanja, ekskurzije, prakse in izmenjave študentov v tujino. Ti dogodki omogočajo neposreden stik z vodilnimi strokovnjaki, pridobivanje praktičnih izkušenj ter priložnost za mreženje z uspešnimi podjetniki. Gre za neprecenljive izkušnje, ki nam omogočajo doživljanje podjetništva v praksi ter so navdih za lastne podjetniške podvige.

Ob tej pomembni prelomnici se želimo zahvaliti vsem našim študentom, alumnijem, sodelavcem in partnerjem, ki so del te izjemne podjetniške skupnosti. Vaša strast, inovativnost in vztrajnost so oblikovali podjetniško vzdušje na fakulteti, ki nas je pripeljalo do dosežkov, na katere smo ponosni. Skupaj bomo nadaljevali našo pot, ustvarjali nove uspehe ter gradili bolj podjetno prihodnost.

Vabljeni k branju biltena. Naj vam služi kot vir znanja, motivacije ter povezovanja z dogajanjem na področju podjetništva. Naj bo vaše podjetniško potovanje polno inovativnih izzivov ter nepozabnih priložnosti in trenutkov.

TRI DESETLETJA PODJETNIŠKEGA IZOBRAŽEVANJA: RAZVOJ, INOVACIJE IN PRIHODNJE PERSPEKTIVE

prof. dr. Karin Širec, Predstojnica Katedre za podjetništvo in ekonomiko poslovanja

Pridružite se navdihujoči poti s Katedro za podjetništvo in ekonomiko poslovanja na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru (EPF UM), kjer praznujemo 30 let odličnega podjetniškega izobraževanja, usmerjenega v trajnostni razvoj in inovacije za uspeh slovenskega gospodarstva. Na EPF UM boste postali del dinamične skupnosti, ki razvija talente, podpira ustvarjalnost in oblikuje voditelje jutrišnjega dne.

KRATKA ZGODOVINA PODJETNIŠKEGA IZOBRAŽEVANJA NA EPF UM

Naša zgodba se je začela leta 1992, ko je vizionar, danes zaslužni prof. dr. Miroslav Rebernik, ustanovil prvi podjetniški študijski program Management malih podjetij (MMP) po zgledu švedskega izobraževalnega modela. Ob zavedanju ključne vloge malih in srednje velikih podjetij v sodobnih gospodarstvih je EPF UM v ospredju prilagajanja izobraževanja nenehno spreminjajočim se potrebam poslovnega okolja.

DANAŠNJI PROGRAMI ZA JUTRIŠNJE VODITELJE

Danes EPF UM, pod okriljem Katedre za podjetništvo in ekonomiko poslovanja, ponuja celovito paleto podjetniških programov na različnih ravneh. Ti vključujejo dodiplomske (visokošolske strokovne in univerzitetne) programe Podjetništva, magistrski program Podjetništvo in inoviranja ter doktorski program, ki študentom omogoča sodelovanje z mednarodnimi univerzami prek Mednarodnega centra za podjetniške študije (ICES). Trenutno je v naše podjetniške programe vpisanih 143 študentov, ki so pripravljeni pustiti svoj pečat v svetu.

SPODBUJANJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA IN INOVACIJ

EPF UM je v preteklih letih trajnost in inovativnost vključila v jedro svojih pedagoških in raziskovalnih dejavnosti. Naša ekipa predanih profesorjev in raziskovalcev se ponaša z raznolikim strokovnim znanjem na različnih gospodarskih in poslovnih področjih, kar zagotavlja, da študenti pridobijo praktično znanje in dragocena spoznanja za uspeh na nenehno razvijajočem se globalnem trgu. Vzdržujemo močne vezi z uspešnimi podjetniki, inovatorji ter direktorji vodilnih domačih in mednarodnih podjetij. Ti strokovnjaki iz panoge delijo svoje izkušnje s praktičnimi primeri, študentom pa zagotavljajo neprecenljivo uporabno znanje in edinstven pogled na izzive iz resničnega sveta.

***Naredite prvi korak na poti do svoje
podjetniške kariere še danes. Obiščite našo
spletno stran, raziščite naše programe in se
prijavite zdaj, da postanete del naše zgodbe o
uspehu!***

***Skupaj poskrbimo za napredek
prihodnjih generacij!***

Prof. dr. Karin Širec

Foto: Osebni arhiv

DOSEŽKI IN PRIHODNJE USMERITVE

Dosežki Katedre kažejo na njen uspeh v raziskovalnem in izobraževalnem procesu. Sodelovanje v dveh pomembnih longitudinalnih raziskovalnih projektih - Slovenski podjetniški observatorij in Globalni podjetniški monitor - zagotavlja vpogled v lokalne in globalne podjetniške trende. Poleg tega smo podprli ustanovitev Tovarne podjetij, prvega slovenskega univerzitetnega inkubatorja, ki omogoča lažje uresničevanje podjetniških idej v praksi.

Kot pogled v prihodnost ostaja osrednja naloga Katedre, vzgoja ustvarjalnih in inovativnih mladih posameznikov, ki bodo kos izzivom hitro spreminjajočega se poslovnega okolja. Ekipa se je pred kratkim okrepila z novo asistentko in mladim raziskovalcem, ki bosta skupaj s preostalim kolektivom sledila ambicioznim ciljem pri oblikovanju slovenske podjetniške družbe.

PRIDRUŽITE SE NAM NA TEJ VZNEMIRLJIVI POTI

Ste pripravljeni postati del izobraževalne ustanove, ki že tri desetletja oblikuje prihodnost slovenskega podjetniškega prostora? Pridružite se programom Katedre za podjetništvo in ekonomiko poslovanja na EPF UM in sprejmite priložnost, da se učite, inovirate in prispevate k trajnostni prihodnosti Slovenije in sveta.

RAZVIJAMO POTENCIALE ZA PODJETNOST IN USTVARJALNOST

Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru (EPF UM) se osredotoča na razvoj podjetništva kot znanstvene discipline. Ponuja študijske programe, kot so Podjetništvo VS, Podjetništvo UN, Podjetništvo in inoviranje MAG ter podjetniške vsebine na doktorskem študijskem programu. Katedra sodeluje z Inštitutom za podjetništvo in management malih podjetij, Tovarno podjetmov, Iniciativo Start:up Slovenija, programom Startup Maribor, mednarodno podjetniško konferenco PODIM in drugimi domačimi ter tujimi institucijami za podporo podjetništva.

Člani katedre združujejo učitelje in raziskovalce z raznolikim znanjem in bogatimi izkušnjami na različnih področjih ekonomije in poslovanja. V tridesetih letih obstoja je katedra razvila številne podjetniške programe na dodiplomski, magistrski in doktorski ravni, skupaj z Mednarodnim centrom za podjetniške študije (ICES).

Osredotočamo se na trajnostni razvoj in inovacije ter vzdržujemo močne vezi z uspešnimi podjetniki, inovatorji in vodilnimi domačimi ter mednarodnimi podjetji. Katedra je aktivno vključena v dva pomembna longitudinalna raziskovalna projekta – Slovenski podjetniški observatorij in Globalni podjetniški monitor.

S prihodnostjo v mislih se usmerjamo v vzgojo ustvarjalnih in inovativnih mladih posameznikov, pripravljenih na izzive hitro spreminjajočega se poslovnega okolja.

VISOKOŠOLSKA STROKOVNA ŠTUDIJSKA USMERITEV – PODJETNIŠTVO

PREDSTOJNIK:
mag. MATEJ RUS,
višji predavatelj

KABINET: K-105

TEL: +386 (0)2 22 90 258

E-MAIL: matej.rus@um.si

Na visokošolski usmeritvi Podjetništvo izobražujemo mlade za širok nabor kariernih možnosti, s pridobljenimi znanji pa boste lahko gradili svojo kariero na obsežnem področju podjetništva.

Študij podjetništva pritegne zlasti tiste, ki si želijo različnosti, zanimive kombinacije teorije in prakse ter navezovanja poslovnih stikov že med študijem. Študentje se namreč že med študijem seznanijo s številnimi praktičnimi napotki za ustanovitev in razvoj podjetja ter spoznajo podjetnike oziroma inovatorje ter njihove rezultate dela.

Praktične izkušnje pridobljene med študijem, vam v kombinaciji s strokovnimi predavanji in literaturo omogočajo dobro osnovo za nadaljnji razvoj kariere na samostojni podjetniški poti oziroma na delovnem mestu, ki zahteva inovativnega, podjetnega in ustvarjalnega posameznika.

Spodbujamo timsko sodelovanje mladih s ciljem oblikovanja podjetniških ekip z obetavnimi idejami, ki so v nadaljevanju vključene v okvir Tovarne podjetmov, univerzitetnega podjetniškega inkubatorja.

UNIVERZITETNA ŠTUDIJSKA USMERITEV - PODJETNIŠTVO

PREDSTOJNICA:
dr. KATJA CRNOGAJ,
 izredna profesorica

KABINET: K111

TEL: +386 (0)2 22 90 263

E-MAIL: katja.crnogaj@um.si

Mala in srednje velika podjetja, ki jih je 99,8 % v strukturi vseh podjetij v Sloveniji, potrebujejo posameznike, ki poznajo različna področja poslovanja podjetja. Ta znanja pridobite na univerzitetni študijski usmeritvi Podjetništvo, kjer poskrbimo za povezovanje teorije in prakse, nudimo najrazličnejše aktivnosti za študente ter tesno sodelovanje s podjetniškim ekosistemom.

Študij je zasnovan tako, da mlade izobražujemo za širok nabor kariernih možnosti, s pridobljenimi znanji pa lahko diplomanti gradijo svojo kariero na obsežnem področju podjetništva: pri vodenju malih in srednje velikih podjetij, pri uresničevanju podjetnih načrtov kot zaposleni v večjih podjetjih, pri uresničevanju in razvoju podpornega okolja za podjetništvo v nacionalnih, regionalnih ali občinskih organizacijah, pri delu v finančnih institucijah, povezanih s storitvami za mala in srednje velika podjetja, pri ustanavljanju lastnih ali prevzemanju utečenih in družinskih podjetij.

Univerzitetna usmeritev Podjetništvo tako ni namenjena le študentom, ki imajo vizijo ustanoviti lastno podjetje, ampak tudi tistim, ki se nameravajo zaposliti v organizacijah vseh vrst ter zlasti tistim, ki si želijo različnosti, zanimivih kombinacij teorije in prakse ter navezovanja poslovnih stikov že med študijem.

MAGISTRSKA ŠTUDIJSKA USMERITEV - PODJETNIŠTVO IN INOVIRANJE

PREDSTOJNICA:
dr. BARBARA BRADAC
HOJNIK,
 redna profesorica

KABINET: K-107

TEL: +386 (0)2 22 90 256

E-MAIL:
 barbara.bradac@um.si

Z magistrsko študijsko usmeritvijo Podjetništvo in inoviranje se je EPF UM postavila ob bok številnim tujim fakultetam, kjer poteka podiplomski študij s prav tako oziroma podobno vsebino. Z mednarodno naravnostjo (glede vsebin, gostujočih predavateljev, možnostjo semestrskega študija na tuji univerzi) pa je postala EPF UM eden izmed ponudnikov tega znanja ne le doma pač pa tudi v tujini.

Usmeritev uvaja napredne metode dela, izbrano svetovno in domačo literaturo ter se z načinom dela približuje stvarnim situacijam v praksi. Zaradi dolgoletnih izkušenj poučevanja podjetništva smo pridobili znanja, izkušnje in povezave po vsem svetu. Ta nam omogočajo, da študentje pridobijo najnovejša tako teoretična kot povsem aplikativna znanja, ki temeljijo na uporabi sodobnih metod in pristopov.

O dobrih rezultatih študijskega programa priča tudi razpon zaposljivosti naših diplomantov tako v slovenskem kot mednarodnem poslovnem okolju. Številni prevzemajo vodenje družinskih podjetij, zasedajo vodilna mesta v slovenskih MSP-jih in tudi večjih gospodarskih sistemih. Nekateri pa najdejo zaposlitev tudi v subjektih podpornega okolja in drugih organizacijah.

DOKTORSKI ŠTUDIJ PODJETNIŠTVA

dr. KARIN ŠIREC
redna profesorica

KABINET: K-220 IE/11

TEL: +386 (0)2 22 90 114

E-MAIL: karin.sirec@um.si

Temeljni cilj doktorskega študija Podjetništva na EPF je usposobiti študente za samostojno raziskovanje podjetništva, tako da jim podamo ključne teoretične zasnove področja in osrednje metodološke pristope k raziskovanju podjetniških fenomenov. Cilj je tudi, da razvijejo sposobnost kritičnega dojetanja podjetniške stvarnosti in družbene odgovornosti ter razumejo inovativno reševanje problemov kot vsakodnevno prakso. Doktorski študijski program Podjetništva na EPF je naravnano izrazito raziskovalno. Študenti pridobijo poglobljeno znanje in razumevanje podjetništva na nacionalni in globalni ravni, od njih pa zahteva individualno raziskovalno delo in rezultate, ki so izpostavljeni kritični presoji profesorjev, študentov in strokovne javnosti. Študenti pridobijo najsodobnejša ekonomska znanja in ustrezne metodologije, ki jim omogočajo odkrivanje lastnih izvirnih, raziskovalnih potencialov.

Zaradi močnih svetovnih raziskovalnih in strokovnih mrež, v katere so vključeni predavatelji na podjetniški smeri oziroma Inštitut za podjetništvo in management podjetij, študentje dobijo možnosti vključevanja in neposredne uporabe podatkovnih baz za njihovo raziskovanje. Direktno se lahko vključijo tudi v doktorski program ICES, ki se izvaja v partnerskem sodelovanju univerz iz petih držav – Osijek (Hrvaška), Celovec (Avstrija), Durham (Velika Britanija), Turku (Finska) in Maribor. Poleg navedenih držav sodelujejo v programu tudi profesorji iz ZDA, Nizozemske in Irske.

NAZIV ZASLUŽNI PROFESOR PREJEL PROF. MIROSLAV REBERNIK

V okviru dneva Univerze v Mariboru je rektor, prof. dr. Zdravko Kačič, 20. septembra 2022 podelil častni naslov Zaslužni profesor Univerze v Mariboru prof. dr. Miroslavu Reberniku, sodelavcu Katedre za podjetništvo in ekonomiko poslovanja. Naziv se podeljuje za izredne uspehe in dosežke pri znanstveno-raziskovalnem delu ter za razvoj in delovanje fakultete.

Foto: Miloš Vujinović

Ob tem je novi zaslužni profesor dr. Miroslav Rebernik dejal:

»Dobra univerza je živ organizem, ki sobiva z okoljem, se mu prilagaja in istočasno vpliva nanj. V tem sobivanju je, poleg nujnega smiselnega raziskovanja, njena ključna naloga, da izobrazí in vzgoji svobodomiselné in kritično razmišljujoče posameznike, ki bodo s svojo ustvarjalnostjo in podjetnostjo znali in hoteli prispevati k odgovornemu družbenemu napredku. Silovit tehnološki napredek zadnjih desetletij, ki vse bolj prehiteva družbenega, je dokončno poslal na smetišče stari model, da se prvo polovico življenja učimo, drugo polovico življenja pa to znanje uporabljamo. Zato mora univerza dati študentom predvsem prenosljive veščine in jih pripraviti na trajno učenje. Še zlasti pa jim dati prave vrednote.«

REKTORJEV DAN 2023 - MED PREJEMNIKI NAGRAD IN PRIZNANJ TUDI PROF. DR. BARBARA BRADAČ HOJNIK

Na Univerzi v Mariboru se je 30. januarja 2023, v skladu s tradicijo odvila slovesnost ob rektorjevem dnevu, na kateri se je rektor Univerze v Mariboru, prof. dr. Zdravko Kačič, s podelitvijo priznanj in nagrad zahvalili nagrajencem, ki so v minulem letu še posebej izstopali s svojimi uspehi in dosežki. Ponosni smo, da je priznanje Univerze v Mariboru za znanstvenoraziskovalno, umetniško in izobraževalno delo za izjemne uspehe, dosežke in zasluge prejela tudi naša članica katedre prof. dr. Barbara Bradač Hojnik.

Svojo samostojno znanstveno in raziskovalno-razvojno ter strokovno delovanje na področju podjetništva izkazuje s široko znanstveno in strokovno bibliografijo ter s sodelovanjem v različnih domačih in tujih projektih ter drugim širšim strokovnim udejstvovanjem v družbi. Njeno področje raziskovanja se nanaša na področje podjetništva, kjer se je zlasti v zadnjem obdobju poglobila predvsem na področja globalnih vodilnih trendov – trajnosti, trajnostnega razvoja in trajnostnega podjetništva ter z njima povezanih vsebin, ki jih intenzivno razvija.

Foto: Miloš Vujinović

NOVA DOKTORICA ZNANOSTI DR. IVONA HUĐEK

V petek, 21. oktobra 2022, je na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru doktorsko disertacijo z naslovom *The emergence of gig economy under the impact of digitalization – model of the success factors of freelancers*, uspešno zagovarjala asistentka naše katedre, Ivona Huđek in s tem zaključila doktorski študijski program s področja podjetništva.

»Izredno sem zadovoljna, da sem lahko predstavila svojo doktorsko disertacijo, ki ima pomemben prispevek v globalnem raziskovanju na tem področju. Pomanjkanje raziskav me je motiviralo, da sem se posvetila tematiki, ki ima pomembne implikacije za podjetniško aktivnost in upravljanje človeških potencialov. Še posebej sem zadovoljna z izredno prilagodljivo strukturo doktorskega študija, ki se brez težav prilagaja raziskovalnim zahtevam in načinu dela. Želela bi poudariti pristop in zavzetost profesorjev, ki ponujajo številne možnosti za usposabljanje, praktične primere, jasna usmerjanja ter odlično medsebojno komunikacijo in motivacijo. Poleg tega so bili mentorji vedno dosegljivi. Te kakovosti predstavljajo resnično vrednost za vsakega posameznika, ki si želi graditi uspešno kariero in prispevati k razvoju znanosti.«

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

NOVI MLADI RAZISKOVALEC NA INŠTITUTU ZA PODJETNIŠTVO IN MANAGEMENT MALIH PODJETIJ

Samuel Plečko je novi mladi raziskovalec na IPMMP v okviru raziskovalnega programa Podjetništvo za inovativno družbo. Ukvarja se z raziskovanjem vpliva digitalnih inovacij na podjetništvo, pripravlja doktorsko disertacijo, prosti čas pa rad preživlja na jadrnici.

»Digitalizacija postaja vse pomembnejša v družbi, saj omogoča lažjo komunikacijo in sodelovanje ter povečuje produktivnosti in spodbuja inovativnost. Preučevanje digitalizacije je pomembno, saj nam omogoča razumevanje njenega vpliva na družbo, gospodarstvo in okolje ter oblikovanje smernic za njeno ustrezno uporabo. V svojem raziskovalnem delu se osredotočam na dejavnike, ki spodbujajo digitalizacijo v podjetjih, ter na pomen te za podjetniško inovativnost in nastajanje novih digitalnih poslovnih modelov. Zanima me tudi, kako digitalizacija v podjetjih vpliva na trajnostni razvoj slovenskega gospodarstva.«

Foto: Osebni arhiv

INTERVJU Z ZASLUŽNIM PROFESORJEM DR. MIROSLAVOM REBERNIKOM

 Domen Babič,
3. letnik, Podjetništvo UN

Profesor Rebernik je že 50 let tesno povezan z Univerzo v Mariboru. Njegov dosednji raziskovalni, pedagoški in strokovni opus je tako obsežen, da ga je težko strniti v par povedi. Je nosilec večih pobud na področju ekonomike podjetij in podjetništva, ki so se skozi leta izkazale za zelo obstojne in dolgoročno vplivne. Tako je bil leta 2000 formuliran prvi Slovenski podjetniški observatorij, ki je na temelju statističnih in računovodskih podatkov omogočil vpogled v stanje na področju malih in srednje velikih podjetij v Sloveniji in ga umestil v širši evropski kontekst. Pod njegovim vodstvom je Slovenija od leta 2002 vključena v Global Entrepreneurship Monitor, ki se je skozi leta razvil v največjo globalno longitudinalno raziskavo podjetništva, katerega član je še danes. Istega leta je so-ustanovil Tovarno podjetij, podjetniški inkubator Univerze v Mariboru, ki se je skozi leta razvil v pomemben element inovacijskega ekosistema Univerze v Mariboru, usmerjen v promocijo in podporo inovativnega podjetništva med študenti in raziskovalci, in postal eden izmed osrednjih promotorjev inovativnega start-up in scale-up podjetništva v tem delu Evrope.

Profesor Rebernik, kakšna je bila vaša pot do poučevanja na fakulteti in kakšni so bili razlogi za izbor te karierne poti?

Vedno sem bil bolj človek poti kot pa končnega cilja. Verjetno je tudi zato bila ta karierna pot precej vijugava in pogosto tudi precej naključna. Konec osnovne šole so me prepričevali, naj grem na gimnazijo, pa sem se vpisal na srednjo tehniško. Po srednji šoli sem želel študirati novinarstvo in se vpisati na Fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani, vendar sem padel na sprejemnem izpitu. Zato sem, povedano v podjetniški terminologiji, pivotiral na Visoko ekonomsko-komercialno šolo (VEKŠ) kot se je takrat imenovala EPF. Po pravici povedano je bil eden od pomembnih razlogov za vpis na VEKŠ tudi drugačna demografska sestava študentov, saj sem pred tem preživel štiri leta v razredu, ki je bil izključno moški. Ker sem precej z lahkoto študiral in me je novinarstvo še naprej zanimalo, sem začel sodelovati s študentskim listom Katedra in ga kasneje tudi vodil kot glavni urednik, za dušo in veselje pa bil tudi pel pri APZ in igral kitaro pri Folklorni skupini KUD Študent, soustanovil Klub koroških študentov in podobno. Ko smo si študenti z ustanovitvijo univerze leta 1975 izborili tudi funkcijo prorektorja, sem jo opravljal do zaključka študija. Vmes sem krajši čas tudi vodil vaje pri predmetu Teorija sistemov, ki ga je razvijal danes dvojni doktor in zaslužni profesor Matjaž Mulej.

Po diplomi mi na kraj pameti ni padlo, da bi se zaposlil na fakulteti, ampak sem šel raje v Elektrogospodarstvo Slovenije. Ob delu sem sicer še naredil magisterij, a ostal v gospodarstvu, trdno prepričan, da me univerza lep čas ne vidi. Da sem kljub vsemu pristal na njej, povsem na začetku zagotovo ni bilo zaradi raziskovanja in veselja s pedagoškim poklicem, ampak predvsem dvojega. Prvič, majhen post-it listič v mojem poštnem predalu, z enim stavkom: »Profesor Prelog se je upokojil, Stipe (prof. dr. Štefan Kajzer) in jaz misliva, da bi bil ti zelo dobra izbira. Matjaž Mulej«. Drugič, poročil sem se, imela sva dojenčka, živeli smo v garsonjeri na 26 m² in sem iskal podjetje, ki bi mi zagotovilo dostojno stanovanje. Službo sem dobil, tudi možnost stanovanja, od tu naprej pa je šlo po klasični akademski poti: doktorat, docentura, izredni profesor in potem redna profesura in vse kar pač spada k taki akademski poti, če se ji posvetiš.

Kakšen je bil vaš prvi stik s podjetništvom in kaj vas je navdušilo na tem področju?

Prve resni razmislek o podjetništvu sem imel leta 1989, ko je na povabilo tedanjega dekana zasl. prof. dr. Dušana Radonjiča fakulteto obiskala ekipa Portland State University (Oregon, ZDA) s prof. Earlom Molandrom na čelu, katerega vizija je bila, da bi v vsaki izmed takrat še socialističnih vzhodnoevropskih državah ustanovili neformalna združenja profesorjev, ki poučujejo poslovne predmete. Tako smo skupaj s kolegi iz Sarajeva, Zagreba in Novega Sada ustanovili Yougoslav-American Association of Business Educators (YASBE), ki pa ni uspela zaživeti, ker je Jugoslavija razpadla. Leta 1991 sem bil kot gostujoči predavatelj povabljen na Portland State University, kjer sem tri mesece predaval in obenem v živo proučeval tako podjetniško prakso kot tudi poučevanje podjetništva. Po vrnitvi sem se udeležil še nekaj izobraževanj in s pomočjo projektnih sredstev pridobljenih pri EU s sodelavci ustanovil smer Management malih podjetij (MMP), ki je bila prva dodiplomska smer za podjetništvo v Sloveniji. Projektno financiranje je omogočilo svobodo, da sem lahko vzpostavil zahtevne kriterije za vpis na smer, ki so med drugim pričakovali visoko povprečno oceno dotedanjega študija, dobro znanje angleščine in afiniteto do podjetništva. Z veseljem in ponosom lahko povem, da se je kot prva na smer vpisala sedanja predstojnica Katedre za podjetništvo in vodja GEM prof. dr. Karin Širec, leto zatem pa tudi visokošolski predavatelj mag. Matej Rus, ki je tudi direktor Tovarne podjetmov. Dokončno zasvojitvev s podjetništvom, pa je v študijskem letu 1995/96 povzročila 10-mesečna ameriška Fulbrightova štipendija za raziskovanje podjetništva na Babson College, eni vodilnih ameriških fakultet za podjetništvo.

Na področju podjetništva me navdušuje predvsem to, da gre za izrazito odprt sistem, kjer je vselej na voljo ogromno odprtih možnosti in priložnosti - če smo jih le pripravljeni (in zmožni) prepoznati in imamo voljo in znanje ter zmoremo pridobiti potrebne vire, da jih realiziramo. Pa seveda tudi to, da ustanovitev lastnega podjetja ni edina možnost za uresničevanje podjetniškega duha in ustvarjalnosti.

Kako se je podjetniški svet in okolje za podjetništvo spreminjalo skozi vašo kariero? Kateri trendi ali spremembe so najbolj vplivali na vaše delo?

Predstavljajte si stanje, kjer Facebook ne obstoja, niti Twitter, LinkedIn, Youtube, kaj šele TikTok. Do splošne uporabe Googla bo treba počakati še 10 let. Amazon, AliExpress, Facebook so še prav tako daleč v prihodnosti. Ni Netflix, ni WhatsApp, Messengerja ali WeChata. Na AirBnB bo treba počakati še 20 let, približno toliko tudi na Uber in Lyft ter Snapchat. Če hočete telefonirati, za to uporabljate fiksni telefon v službi, doma ali v javni govorilnici. Prenosnih računalnikov še ni in za pošiljanje dokumentov uporabljate fax, saj maili še niso v splošni rabi. Seveda tudi še ni Spotify, Zooma ali Skypa, na Instagram bo treba počakati še 20 let. In pa, socialistični ekonomski sistem se je začel z mukami preoblikovati v kapitalističnega. Si lahko predstavljate?... No, potem pa približno veste, kakšno je bilo okolje na začetku mojega vključevanja v podjetništvo.

Povedano drugače, v letih moje kariere, je prišlo do silovitih družbenih in še zlasti tehnoloških sprememb, ki zajemajo internet in e-trgovino, mobilno tehnologijo, digitalizacijo podjetij, podatkovno analitiko, socialna omrežja, cloud computing, globalizacijo....

Spreminjal pa se je tudi odnos do podjetništva, ko so podjetniki takole po kapljicah postopoma le dobili veljavo, ki jim gre, saj se je spočetka govorilo predvsem o velikih podjetjih in se pozabljalo na srednja in mala podjetja. Njim je vso pozornost posvečalo ekonomsko izobraževanje, politika pa tudi vsi mediji. Postopoma z uveljavljanjem podjetništva so se po letu 2000 začeli uveljavljati tudi start-upi, podjetniški inkubatorji in tehnološki parki. V veliko zadovoljstvo mi je, da sem bil priča teh procesov in da sem v njih tudi aktivno sodeloval: na pedagoškem področju z ustanovitvijo smeri za podjetništvo in razvojem podjetniških predmetov, na raziskovalnem področju z zagonom Slovenskega podjetniškega observatorija, Globalnega podjetniškega monitorja Slovenija in številnimi članki, na področju neposredne podpore start-upom, pa da sva z Matejem Rusom ustanovila Tovarno podjetmov in vzpostavljala podpirne mreže in izobraževanje za start-upe. Še zlasti pa sem ponosen, da smo s sodelavkami in sodelavci v vseh teh letih izgradili močno katedro in inštitut, ki se lahko na področju podjetništva primerjata z katedrami in inštituti širom sveta.

Profesor Rebernik na strokovni ekskurziji s študenti MMP leta 1997 v ZDA

Kateri dogodek ali spomin iz vaših službenih dni vam je najbolj dragocen in zakaj?

Po moje nikoli ne gre za trenutek, ampak za različna doživljanja, ali odločitve, ki ti ostanejo v spominu. Vsega skupaj se je precej nabralo, da bi bilo težko izdvojiti najbolj dragocenega. Da pa se ne izognem vašemu vprašanju bom opisal enega, ki kaže, kako vijugava je lahko pot do določenega rezultata, ki ima lahko tudi številne dolgoročne koristi, na katere se v startu ne pomisli. Nekje leta 1990 je bila, mislim da v Genovi, evropska konferenca o malem gospodarstvu, kjer je bil predstavljen unikatni študijski program za mala podjetja, ki so ga izvajali na fakulteti v Borasu (Švedska). Njegova osrednja specifičnost je bila, da je bil narejen in namenjen izključno za mala podjetja. Viljenka Godina z Ekonomskega inštituta Maribor, ki se je te konference udeležila, je članek o tem programu poslala tedanjemu dekanu EPF profesorju Dušanu Radonjiču, ki je čez čas članek posredoval prof. Štefanu Ivanku, ki je predaval organizacijske predmete, naj pogleda, ali bi ga to zanimalo. Po nekaj mesecih je članek vrnil z navedbo, da njega to ne zanima. Ko sem se leta 1991 vrnil iz ZDA, je ta članek pristal na moji mizi z enakim vprašanjem in navedbo, da naj si, če me zanima in bi bilo to nekaj za EPF, grem neposredno ogledat, kako to deluje v praksi. Članek sem si vzel domov in ga večkrat prečital, obračal sem in tja in si predstavljal, ali bi to delovalo tudi v slovenskih razmerah povsem svežega kapitalizma, kjer so se mala podjetja šele pričela uveljavljati. Ob tem sem se tudi zavedal, da če ocenim, da je to nekaj uporabnega, bo to pomenilo, da se bom moral tega lotiti predvsem jaz. Tako pač deluje akademski svet – precej svobode, ampak tudi dosti odgovornosti. Na koncu sem si rekel: Grem pač za nekaj dni in vidim, kako to počno, še vedno lahko na koncu rečem, da je to nekaj, kar za nas ni uporabno ali da se sam s tem ne bom ukvarjal. Povezal sem se profesorjem iz Borasa, ki je vodil ta program in ki mi je uredil množico sestankov s profesorji in študenti z njihovega študijskega programa ter obiske številnih mentorskih podjetij, v katerih so bili študenti. Vreme v Borasu je bilo v novembru sicer sila depresivno, z dežjem in snegom ter 7 urami dnevne svetlobe, vendar pa sem bil nad programom navdušen. Po vrnitvi sem poročal dekanu, ki je dal podporo, da to izpeljemo, če se bom sam lotil tega. Ker sem pristal, je to potem pomenilo precej dela, da sem s pomočjo sodelavk pripravil projekt in ga prijavil za TEMPUS financiranje. Po odobritvi financiranja je bilo treba pridobiti še vsa formalna dovoljenja od univerzitetnih in nacionalnih organov, še nekaj več dela na programu in izboru profesorjev, ampak v študijskem letu 1992/93 smo vpisali prvo generacijo študentov novoustanovljene smeri za management malih podjetij. Študenti so bili obvezno ponedeljek in torek na fakulteti, ob sredah so bili »prosti«, v četrtek in petek pa so bili v mentorskem podjetju. Izpit je vselej vključeval seminarsko, ki je morala obravnavati problem iz mentorskega podjetja, na zagovorih seminarske je bil pogosto udeležen tudi mentor iz podjetja. Po izpitu so sledila predavanja iz naslednjega predmeta in tako dalje dve leti.

Program se je izkazal za zelo uspešnega, na dolgi rok pa je prinesel tudi številne posredne učinke, kot so bogati mednarodni kontakti, ki bi jih bilo sicer težje vzpostaviti, odprl je številna vrata in omogočil nova sodelovanja in projekte za vse udeležene. Včasih se vprašam, kako bi bilo, če bi takrat odvrnil, da me vse skupaj ne zanima, ali pa ocenil, da je program nezanimiv za EPF?

Kako ste doživeli trenutek vaše upokojitve? Kako ste se pripravljali na ta prehod?

Upokojitev nikoli ni trenutek, ampak je proces, ki teče od takrat, ko se zaposlite. Predlagam, da si prvi dan, ko boste šli v službo, izračunate, katerega leta se boste upokojili in potem pozabite na to. Sicer pa je po moje ključna priprava na upokojitev, da v daljšem obdobju opolnomočite sodelavce, da bodo lahko brez pretresov nadaljevali vse zastavljene projekte in naloge in jih prilagodili primerno svojim vizijam, željam in ambicijam. Na osebni ravni pa tole. Če se vse tvoje življenje do upokojitve vrti samo okrog službe, brez zabave, prijateljev, potovanja, glasbe ali katerikoli drugih stvari, ki jih res rad počneš, boš imel verjetno težave, sicer pa ne. Jaz jih nimam.

Predvsem to, naj ne sledijo mojim stopinjam, niti stopinjam drugih, ampak si utirajo svojo lastno pot. Spoznajte izkušnje starejših in presodite, ali je kaj uporabnega tudi za vas. Micku Jaggerju pripisujejo frazo: »Don't trust anyone over 30«. Držite se tega.

Kakšni so ključni nasveti, ki bi jih radi delili s študenti glede začetka uspešne podjetniške kariere?

Predvsem si pridobite nekaj elementarnega znanja o podjetništvu. EPF in podjetniška smer vam ponuja za to odlično priložnost. Ne govorim o izpitih, govorim o znanju. Izkoristite vse možne sodobne vire. Potem pa uporabite priljubljen izrek Richarda Bransona: »Screw it, let's do it!«.

Profesor Rebernik s sodelavci, 2021

INTERVJU S PINO SLAČEK – prodekanja za študentska vprašanja

Pina Slaček je študentka magistrskega študija na usmeritvi Podjetništvo in inoviranje. Decembra 2022 je postala prodekanja za študentska vprašanja na Ekonomsko-poslovni fakulteti. Preden je zasedla mesto prodekanje je bila zelo aktivna in vestna članica študentskega sveta in tutorica.

 Tisa-Lija Šober,
2. Letnik, Podjetništvo UN

Foto: Osebni arhiv

1. Kaj bi svetovala bodočim diplomantom?

Bodočim diplomantom naše fakultete bi svetovala da se zraven rednega študija udeležujejo tudi dodatnih obštudijskih dejavnosti, izkoristijo priložnosti, ki jim jih ponudijo profesorji na katedri, razvijajo znanja v praksi in pridobivajo izkušnje, ki jim bodo koristile ne le pri kasnejši zaposlitvi ampak tudi v življenju. Sama sem mnenja, da nas izkušnje le bogatijo. Bi pa želela tudi poudariti, da naj v svojem urniku najdejo prosti čas tudi za tisti »sladki del« študentskega življenja kot so študentski torki na ŠTUKu, študentski pikniki, Lampiončki, itd...

2. Kako poteka tvoj dan glede na to, da si redna študentka magistrskega študija in prodekanja za študentska vprašanja? / Kako uspešno »kombiniraš« študij in prodekanstvo?

Priznam, da so moji dnevi odkar sem prevzela funkcijo prodekanje, bolj zasedeni in pestri, kar od mene zahteva več organizacije kot prej. Spomnim se, da je bila prva stvar, ki sem si jo kupila ob prevzemu vloge prodekanje, planer. Svoje dopoldneve preživim na fakulteti, kjer obiskujem predavanja, vaje ter občasno »kofetkam« s prijatelji. Odmore in proste ure izkoristim za delo povezano s študentskim svetom in prodekanstvom. Moji popoldnevi so obarvani z učenjem ali pa s sprotnimi obveznostmi, ki mi jih dodeljuje moja funkcija. Ne glede na zaseden urnik, vsakodnevno poskrbim, da vsaj eno uro v dnevu namenim samo sebi. Takrat izklopim telefon in počnem to kar me veseli. Najraje grem na sprehod na »moj breg«, na Pohorje ali pa kaj dobrega spečem.

3. Na katerem področju/kje vidiš, da je znanje podjetništva koristno pri prodekanstvu?

Študij na Katedri za podjetništvo in ekonomiko poslovanja me je naučil predvsem dobre organizacije, praktičnih podjetniških veščin in skupinskega dela. Profesorji na katedri so me zmeraj spodbujali in mi omogočili, da sem opravljala nekatere dodatne naloge oz. zadolžitve tudi izven šolskih klopi, za kar sem jim izjemno hvaležna. Pri opravljanju funkcije prodekanje in vodenju študentskega sveta me vidiki podjetništva spremljajo vsakodnevno. Menim, da sem na usmeritvi Podjetništvo pridobila zelo koristna znanja in kompetence, zato sem se tudi odločila, da svoj magistrski študij nadaljujem na usmeritvi Podjetništvo in inoviranje.

4. Si želiš v prihodnosti ostati na fakulteti ali se podati na podjetniško pot?

Sem oseba, ki svojega življenja ne planira »na dolgi rok«, raje pustim da me življenje preseneti. Če pa bi se morala danes odločiti, pa bi, v kolikor bi za to obstajala možnost, zagotovo želela svojo kariero nadaljevati na fakulteti. Vsekakor pa se povsod, vsakodnevno najdejo podjetniške priložnosti in morda najdem kdaj tudi jaz svojo.

5. Kakšni so tvoji »poslovni« cilji, torej cilji na študijski in prodekanski poti?

Moj prvi in bolj osebno naravnani cilj je uspešno dokončati magistrski študij. Še pred tem, torej ob koncu magistrskega študija, si želim vzeti absolventske leto, ki ga nameravam nameniti pridobivanju izkušenj v poslovnem okolju. Kar se pa tiče sedanjosti... Trenutno si prizadevam odgovorno in zanesljivo voditi Študentski svet, vestno opravljati študijske obveznosti in navsezadnje na polno uživati študentsko življenje.

GEM DATA HACKATON

 Dr. Ivona Huček

18. maja 2023 je na Ekonomsko-poslovni fakulteti prvič potekal dogodek - GEM Data Hackathon, namenjen preučevanju vpliva digitalizacije prodaje na podjetništvo. Inovativni dogodek je pritegnil lepo število študentov dodiplomskih in podiplomskih programov, ki so bili pripravljene poglobiti svoje znanje in raziskati slovensko ter globalno podatkovno bazo največje svetovne raziskave podjetništva Global Entrepreneurship Monitor - GEM, da bi odkrili nove perspektive v svetu digitalne transformacije poslovnih procesov.

V današnjem času digitalna transformacija podjetjem omogoča izboljšanje poslovnih procesov, povečanje učinkovitosti in pridobivanje konkurenčnih prednosti. GEM Data Hackathon je zato bil zasnovan s konkretnim ciljem: ugotoviti, kako se digitalizacija prodaje dejansko odraža v praksi, kakšen vpliv ima na poslovanje in s kakšnimi izzivi se podjetja najpogosteje soočajo pri uvajanju digitalnih tehnologij v poslovne procese.

GEM Data Hackathon je potekal ves dan, pri čemer so bili študenti razdeljeni v več skupin, vsaka pa se je posvetila raziskovanju specifičnih vidikov digitalizacije prodaje. Pod mentorstvom izkušenih profesorjev Katedre za podjetniško in ekonomiko poslovanja ter Katedre za kvantitativne ekonomske analize ter ob pomoči tujih strokovnjakov s področja podjetništva, so študenti pokazali svoje spretnosti analize podatkov in oblikovanja rešitev, da so ustvarili celovito sliko o vplivu digitalizacije na poslovne procese.

Vzdušje na dogodku je bilo polno navdušenja in intenzivnega dela. Študentje so se medsebojno spodbujali in izmenjevali ideje ter se poglobili v analize, da bi odkrili nove uvide in trende. Skozi delavnice, predavanja in razprave so se predhodno študenti seznanili s prakso in izkušnjami iz podjetniškega sveta, kar jim je omogočilo boljše razumevanje izzivov in priložnosti, ki jih prinaša digitalizacija prodaje.

Po napornem delovnem dnevu so se skupine študentov predstavile s svojimi ugotovitvami. Mednarodna ocenjevalna komisija, je ocenila predstavitve glede na inovativnost, kakovost analize podatkov, jasnost in uporabnost rezultatov ter predlogov za izboljšanje.

V sklepnem delu tekmovanja sta nagrado za prvo in drugo mesto prejela tima, ki sta najbolj izstopala po svoji izvirnosti in celovitosti raziskave in rešitve. Študenta Peter Vuk in Lina Jenšac sta osvojila prvo mesto. V svoji raziskavi sta analizirala globalne GEM podatke ter preučevala statistično značilne razlike med geografskimi regijami glede uporabe digitalnih tehnologij med zgodnjimi podjetniki v času pandemije COVID-19. Posebej sta se osredotočila na delež podjetnikov, ki so med pandemijo uporabljali digitalne tehnologije za prodajo izdelkov ali storitev, ter na pričakovanja podjetnikov glede uporabe digitalnih tehnologij v naslednjih šestih mesecih. V svoji raziskavi sta prav tako preučevala prepletanje digitalnega in zelenega prehoda ter vlogo digitalizacije pri spodbujanju trajnostnega poslovanja.

Študentki Pina Dobršek in Brana Živković sta osvojili drugo mesto. Skozi obsežno analizo podatkov sta ugotovili pomembnost digitalnih tehnologij za podjetnike v pandemičnih razmerah ter identificirali morebitne vzorce med motivi, spolom in starostjo podjetnikov ter njihovo uporabo digitalnih tehnologij.

Dogodek so podprla podjetja, ki so prepoznala pomen tekmovanja in se pridružila kot sponzorji. Podjetja LANCom d.o.o., TikoPro d.o.o. in Tovarna Podjemov so tako aktivno prispevala k organizaciji dogodka in tudi nagradila najboljše ekipe.

GEM Data Hackathon je bil ne le priložnost za študente, da pridobijo dragocene izkušnje v analizi podatkov, ampak tudi priložnost za nova znanja na področju podjetništva ter priložnost za povezovanje s strokovnjaki in podjetji na tem področju. Dogodek predstavlja odlično platformo za spodbujanje interdisciplinarnega sodelovanja med študenti, profesorji in poslovnim svetom.

GEM Data Hackathon se je zaključil s čestitkami vsem sodelujočim za njihov trud, in obljubo, da bodo podobni dogodki še naprej spodbujali kreativnosti, inovativnosti in sodelovanje med študenti ter omogočali reševanje realnih problemov s pomočjo podatkovne analitike.

Iskrene čestitke vsem udeležencem!

Gospod Zoran Veličkovski iz podjetja LANCom d.o.o. je predal nagrado prvo uvrščenima

RAZISKOVANJE PODJETNIŠTVA

18. maja 2022 se je na EPF odvila tiskovna konferenca, kjer so bili predstavljeni rezultati naših največjih podjetniških raziskav Globalni podjetniški monitor – GEM in Slovenski podjetniški observatorij.

Raziskava GEM Slovenija 2022 osvetljuje podjetniške trende in napredek v zadnjih dveh desetletjih. Ugotovitve razkrivajo opazne spremembe v podjetništvu v državi, vključno z izboljšanjem podjetniških sposobnosti in znanja, a tudi povečanjem strahu pred neuspehom ter zmanjšanjem podjetniških ambicij.

V zadnjih dveh desetletjih se je povprečna starost slovenskih zgodnjih podjetnikov povečala, pri čemer podjetja pogosteje ustanovljajo mlajše generacije. Podatki kažejo, da se mladi podjetniki (stari od 25 do 34 let) in podjetniki srednjih let (od 35 do 44 let) izkazujejo s primerljivo ravno ustanavljanja podjetij. Vendar pa se je delež zgodnjih podjetnikov z največ srednješolsko izobrazbo v zadnjih 20-ih letih bistveno zmanjšal, s 75 % na nekaj manj kot 40 %. Hkrati se je povečal delež diplomantov, ki so zgodnji podjetniki, kar kaže na potencial izkoriščanja kakovostnejših poslovnih priložnosti.

Vodja slovenskega GEM tima, prof. dr. Karin Širec, ob tem dodaja:

»V Sloveniji se povečuje delež študentov, ki študirajo naravoslovje in tehniko. Zato so potrebni ustrezni izobraževalni programi, ki bodo v skladu s prihodnjimi potrebami študentov po znanju in spretnostih. Podjetniško izobraževanje mora postati redna praksa na vseh šolah, fakultetah in visokošolskih zavodih, saj bodo študentje zaradi tehnološkega napredka potrebovali izboljšanje digitalnih, zelenih in z njimi povezanih podjetniških spretnosti.«

V aktualni raziskavi Slovenski podjetniški observatorij ugotovljamo značilnosti slovenskih startup in scaleup podjetij ter analiziramo demografijo slovenskega gospodarstva. Startup in scaleup podjetja kot najbolj inovativna skupina podjetij v Sloveniji potrebujejo celovito podporo pri svojem razvoju. Kljub temu da obstajajo nekatere ovire in slabosti, kot so omejen dostop do financiranja, pomanjkanje ustrezne delovne sile in težave pri pridobivanju pravih talentov, se Slovenija odlično uvršča po hitrosti razvoja startup in scaleup podjetij.

Startup ekosistemi so v zadnjih letih postali pomemben del gospodarskega razvoja po vsem svetu. Številne študije so pokazale, da lahko živahni startup ekosistemi prinesejo gospodarstvu ogromne ekonomske koristi v smislu inovacij, ustvarjanja novih delovnih mest in rasti produktivnosti. V primerjavi z ZDA je v Evropi, vključno s Slovenijo, zaznati manjše število startup podjetij in v njih tudi nižji delež števila zaposlenih na prebivalca. To kaže, da obstaja skriti potencial za nova delovna mesta v Evropi.

Na tiskovni konferenci so sodelovali avtorji obeh raziskav, prof. dr. Igor Vrečko, prodekan EPF UM ter državni sekretar Matevž Frangež, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport. Rezultatom in diskusiji pa so z zanimanjem prisluhnili številni novinarji, poslovodstvo fakultete in strokovna javnost.

MAMA, PODJETNIK/ PODJETNICA BOM

 Pina Slaček

1. letnik, Podjetništvo in inoviranje MAG

»Čas hitro beži« so besede, ki jih dnevno slišimo od staršev in starih staršev. Mislim, da se pomena teh besed niti prav ne zavedamo, vse dokler ne pride do trenutka, ko moremo izbrati fakulteto na kateri bomo študirali. Nato sledi odločitev o usmeritvi na fakulteti in kot bi mignil postaneš novopečeni diplomant, ki je pripravljen, da vstopi na trg dela. Najbrž so ena izmed vprašanj, ki si jih postavljamo mladi: »Ali bom našel službo? Kaj bom sploh počel v življenju? Imam možnost uspeti kot podjetnik/podjetnica?«. Dandanes živimo v svetu, ki nas vsak dan preseneča z novostmi in spremembe je moč opaziti tudi v trendih samozaposlovanja ter novih metodah dela, predvsem med mladimi, saj mladi izkazujemo večjo raven inovativnosti, ambicioznosti, radi se izobražujemo in hrepenimo po svobodi. Ampak, ali ste vedeli, da smo mladi na trgu dela ena izmed najbolj ranljivih skupin in da se ob vstopu na trg dela soočamo z različnimi ovirami in izzivi? Največja ovira, predvsem za mlade, ki si želijo vstopiti na podjetniško pot, je pomanjkanje izkušenj, kar lahko delno pripišemo pomanjkanju praktičnega podjetniškega izobraževanja v izobraževalnem sistemu. Žal drži rek, da je zaradi strahu umrlo že preveč sanj in prav ta strah pred neuspehom je eden izmed večjih vplivnih dejavnikov na odločitve mladih za podjetniško pot. Izziv mladim predstavlja tudi otežen dostop do finančnih sredstev ter vpliv kulture, etnične skupine in celotne družbe.

Ampak zakaj je v bistvu sploh pomembno spodbujati podjetništvo med mladimi? Vsi težimo k stabilni družbi in gospodarski rasti in podjetništvo mladih je eden izmed dodatnih načinov, ki spodbuja zaposlovanje in ustvarjanje novih delovnih mest. V zadnjem času je bilo opravljenih kar nekaj raziskav na področju spodbujanja podjetništva mladih, ki razkrivajo, da se tako na ravni EU, kot tudi v Sloveniji, uporabljajo različni instrumenti za krepitev motivacije za podjetništvo, predvsem pa je poudarek na razvijanju podjetniških spretnosti, izboljšavah dostopa do financiranja, širjenju mrež ter zagotavljanju spodbud in podpore z regulativnimi instrumenti. V Sloveniji deluje kar nekaj ključnih členov podpornega okolja za mlade podjetnike, kot so Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT), Slovenski podjetniški sklad (SPS), iniciativa Start:up Slovenija, ABC Pospeševalnik in Zavod mladi podjetnik. Pomembno vlogo v podpornem okolju za spodbujanje podjetništva med mladimi imajo tudi univerzitetni inkubatorji, tehnološki parki, pospeševalniki, poslovni angeli in coworking prostori. Zgoraj naštetih členov nudijo usposabljanja, mentorstva, finančno podporo, mreženje in svetovanje, vendar kako uspešni so ti instrumenti pri spodbujanju mladih podjetnikov?

V nadaljevanju predstavljam nekaj ugotovitev raziskave, ki sem jo izvedla za namen izdelave diplomskega dela, ki se je uvrstilo v najožji izbor tekmovanja Naj diplomska/magistrska naloga 2022 s področja mladih pod organizacijo Mladinskega sveta Slovenije (MSS). S pomočjo orodja za »boljšo podjetniško politiko« (angl. Better Entrepreneurship Policy Tool), ki ga je razvila organizacija OECD skupaj z Evropsko komisijo, sem preverjala kako nacionalni eksperti samoocenjujejo podporo mladih v podjetništvu. Vprašalnik so izpolnili skrbno izbrani nacionalni eksperti z izkušnjami na proučevanem področju. Ugotovila sem, da je v Sloveniji pri promociji podjetništva in programih za mlade podjetnike kljub močnemu podpornemu okolju še zmeraj nekaj prostora za izboljšave. Med mladimi je namreč še zmeraj moč zaznati pomanjkanje podjetniških spretnosti, kar kaže na premajhno zastopanost podjetniških vsebin v učnih načrtih. Finančnih sredstev za zagon, razvoj in rast podjetij je sicer dovolj, a jih mladi pogosto ne uspejo izkoristiti. Nacionalni eksperti so izpostavili tudi primanjkljaj javnih pobud, ki povezujejo mlade podjetnike z ustreznimi organizacijami in združenji z namenom širjenja njihove socialne mreže. Poudariti moram, da se trendi zadnja leta spreminjajo na bolje in da si politike ter organizacije podpornega okolja močno prizadevajo za podpiranje mladih podjetnikov.

Strategije, ki so se zadnja leta izvajale z namenom spodbujanja podjetništva med mladimi, v Sloveniji in na ravni EU, so pokazale odlične rezultate, zato je ključnega pomena, da se s tovrstnimi instrumenti in politikami nadaljuje tudi v prihodnje in mlade opolnomoči za pogumen vstop v svet podjetništva.

Ne pozabite, da so vsi podjetniki, ki so danes svetovno znani, bili enkrat na začetku svoje poti. Takrat so se tako kot vsi mladi podjetniki, soočali z mnogimi vprašanji in preprekami ter na podlagi pridobljenih izkušenj vlekli nadaljnje poteze. Res je, podjetništvo je tveganje in premagovanje strahov je ena najtežjih nalog vsakega izmed nas. Vendar, če želimo doseči uspeh, je ključno, da se podamo na področja, ki se jih bojimo. Navsezadnje nikoli ne vemo, kakšen bo izid neke odločitve, dokler je ne sprejmemo.

Jeff Bezos, ustanovitelj Amazona, je nekoč dejal, da spodrseljavev v življenju ne bomo nikoli obžalovali v tolikšni meri kot tistih priložnosti, ki jih nikoli nismo izkoristili.

PODJETNIŠTVO MLADIH:

European Union-OECD Youth Entrepreneurship Policy Academy (YEPA)

 Izr. prof. dr. Katja Crnogaj

Na dogodku YEPA smo se srečali tudi člani največje svetovne raziskave podjetništva – GEM. Prof. dr. Marian Holienka (GEM Slovaška), zaslužna prof. dr. Slavica Singer (GEM Hrvaška), prof. dr. Niels Bosma (GEM Velika Britanija), prof. dr. Karin Širec in prof. dr. Katja Crnogaj (GEM Slovenija).

Evropska komisija in Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) sta marca 2023 napovedala začetek novega triletnega projekta European Union-OECD Youth Entrepreneurship Policy Academy (YEPA). Cilj te nove pobude je okrepiti politike in programe podjetništva mladih, z razširjanjem znanja in vedenja o ovirah, s katerimi se soočajo mladi podjetniki ter izmenjavo stališč med oblikovalci politik, strokovnjaki in mladimi o tem, »kaj deluje« na področju podjetniške politike mladih. YEPA tako predstavlja bogato mrežo za vzajemno učenje, ki si prizadeva okrepiti politike podjetništva mladih v Evropski uniji (EU), s posebnim poudarkom na socialnem podjetništvu. Udeleženci so se zbrali na dvodnevem kick-off dogodku v Bruslju, med povabljenimi pa sta bili tudi prof. dr. Karin Širec ter izr. prof. dr. Katja Crnogaj iz Katedre za podjetništvo in ekonomiko poslovanja, kot ekspertni svetovalci OECD za vključujoče podjetništvo. Na dogodku se je tako srečalo več kot 150 udeležencev, predstavnikov različnih ministrstev, podpornega okolja za podjetništvo, podjetniških nevladnih organizacij, profesorjev podjetništva ter mladih podjetnikov, da bi slednje podprli pri podjetniškem udejstvom.

Za naslednja tri leta je v okviru projekta YEPA načrtovan niz aktivnosti. Udeleženci bodo v skupinah sodelovali na večih spletnih delavnicah. Vsaka delavnica bo osredotočena na določeno politično vprašanje, na njej pa bodo potekale predstavitve strokovnjakov in moderirane razprave. YEPA torej predstavlja priložnost za izmenjavo idej in znanja ter spodbuja sodelovanje med različnimi deležniki. S tem bodo zagotovljene praktične smernice za oblikovalce politik in večja podpora mladim podjetnikom v Evropi. Le z medsebojnim sodelovanjem je mogoče ustvariti podporno in spodbudno okolje, da bodo mladi lahko sprostili svoj podjetniški potencial in ustvarili inovativna podjetja, ki se ukvarjajo s perečimi družbenimi in okoljskimi izzivi, za gradnjo boljše skupne prihodnosti. Več informacij o projektu je možno spremljati na spletni strani: OECD YEPA (yepa-hub.org).

Utrinki YEPA, marec 2023

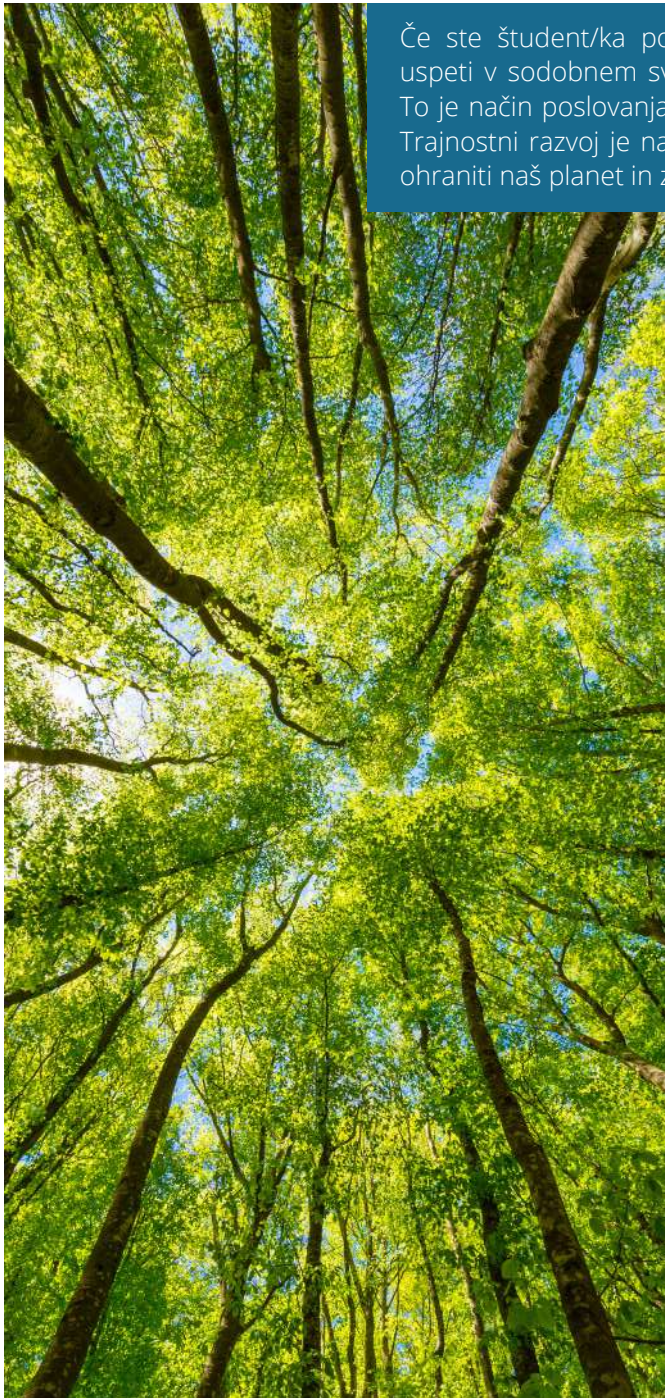
TRAJNOSTNI RAZVOJ:

podjetniške priložnosti za študente v prihodnosti

Črt Plantarič
absolvent, Podjetništvo UN

Prof. dr. Barbara Bradač Hojnik

Če ste študent/ka podjetništva ali celo mladi podjetnik ali podjetnica, ki želi uspeli v sodobnem svetu, potem morate poznati koncept trajnostnega razvoja. To je način poslovanja, ki ne skrbi le za dobiček, ampak tudi za okolje in družbo. Trajnostni razvoj je namreč prihodnost, ki jo moramo ustvariti skupaj, če želimo ohraniti naš planet in zagotoviti boljše življenje za vse.

Trajnostni razvoj je za podjetnike zelo pomembna tema. Ker se soočamo z vse večjimi okoljskimi, družbenimi in gospodarskimi izzivi, imajo podjetniki edinstveno priložnost, da ustvarijo inovativne rešitve, s katerimi se bodo spopadli s temi vprašanji, hkrati pa bodo gradili uspešna podjetja.

Bistvo trajnostnega razvoja je zadovoljevanje potreb sedanosti, ne da bi pri tem ogrozili sposobnost prihodnjih generacij, da zadovoljijo svoje potrebe. Pri tem se je treba osredotočiti na skrb za okolje, družbeno odgovornost in gospodarsko uspešnost. Podjetniki, ki v svojih poslovnih modelih in poslovanju dajejo prednost trajnosti, lahko ustvarijo dolgoročno vrednost za svoja podjetja in prispevajo k bolj trajnostni prihodnosti.

Eno ključnih področij, kjer se podjetništvo in trajnostni razvoj prepletata, je prepoznavanje nastajajočih tržnih priložnosti. Ker se družba vse bolj zaveda vplivov podnebnih sprememb in drugih okoljskih izzivov, je povpraševanje po trajnostnih izdelkih in storitvah vse večje. Podjetniki, ki lahko prepoznajo te nastajajoče tržne priložnosti in ustvarijo inovativne rešitve, ki izpolnjujejo te potrebe, lahko pridobijo konkurenčno prednost in razvijejo uspešna podjetja.

Drug pomemben vidik trajnostnega razvoja za podjetnike je vključevanje trajnosti v poslovne modele in dejavnosti. To lahko vključuje na primer uporabo trajnostnih materialov in proizvodnih metod, zmanjševanje odpadkov in emisij ter dajanje prednosti družbeni odgovornosti v njihovih dobavnih verigah. S tem lahko podjetniki ustvarijo podjetja, ki so bolj odporna na okoljske in družbene izzive, obenem pa gradijo zaupanje pri strankah, ki cenijo trajnost.

Kaj sploh je trajnostni razvoj? Po definiciji Združenih narodov je to »razvoj, ki zadovoljuje potrebe sedanosti, ne da bi ogrozili možnosti prihodnjih generacij, da zadovoljijo svoje potrebe.« To pomeni, da moramo pri svojem delovanju upoštevati tri stebre: gospodarski razvoj, socialni razvoj in varstvo okolja. Ti stebri so med seboj povezani in se podpirajo. Brez gospodarskega razvoja ni blaginje in zaposlenosti, brez socialnega razvoja ni pravičnosti in enakosti, brez varstva okolja pa ni naravnih virov in zdravega življenjskega prostora.

Nenazadnje imajo lahko podjetniki, ki dajejo prednost trajnostnemu razvoju, ključno vlogo pri spodbujanju sistemskih sprememb. Z ustvarjanjem inovativnih rešitev, ki obravnavajo okoljske, družbene in gospodarske izzive, lahko podjetniki pomagajo premakniti celoten trg k bolj trajnostnim praksam. To ima lahko učinek valovanja po vsej družbi, kar vodi k bolj trajnostnim poslovnim praksam in bolj trajnostni prihodnosti za vse.

Razumevanje trajnostnega razvoja je ključnega pomena za podjetnike, ki želijo zgraditi uspešna podjetja in hkrati prispevati k bolj trajnostni prihodnosti. S prepoznavanjem nastajajočih tržnih priložnosti, vključevanjem trajnostnega razvoja v poslovne modele in dejavnosti ter spodbujanjem sistemskih sprememb lahko podjetniki ustvarijo trajno vrednost za svoja podjetja in družbo kot celoto.

Za študente podjetništva je trajnostni razvoj pomemben iz več razlogov.

PODJETNIŠKE PRILOŽNOSTI

Trajnostni razvoj predstavlja rastoči trg za inovativne in okolju prijazne izdelke in storitve. Podjetniki lahko to povpraševanje izkoristijo z razvojem trajnostnih poslovnih modelov in rešitev, ki obravnavajo okoljske in družbene izzive.

DRUŽBENI VPLIV

Trajnostno podjetništvo študentom omogoča, da pozitivno vplivajo na družbo z reševanjem perečih vprašanj, kot so podnebne spremembe, izčrpavanje virov, revščina in neenakost. Ponuja možnost za ustvarjanje podjetij, ki poleg dobička dajejo prednost blaginji ljudi in planeta.

INOVATIVNOST IN USTVARJALNOST

Trajnostni razvoj zahteva inovativno razmišljanje in ustvarjalno reševanje problemov. Študenti podjetništva lahko raziskujejo nove tehnologije, poslovne modele in pristope za reševanje trajnostnih izzivov. To spodbuja okolje inovativnosti in spodbuja študente, da razmišljajo izven okvirov.

KONKURENČNA PREDNOST

Uvajanje trajnostnih praks lahko podjetjem zagotovi konkurenčno prednost. Potrošniki in vlagatelji vse bolj zahtevajo trajnostne izdelke in storitve. Z vključevanjem trajnosti v svoje podvige se lahko študenti razlikujejo od konkurence ter pritegnejo ozaveščene potrošnike in družbeno odgovorne vlagatelje.

PRIHRANEK STROŠKOV IN UČINKOVITOST

Trajnostne prakse pogosto vodijo do prihrankov pri stroških in večje učinkovitosti. Na primer, sprejetje energetske učinkovitih tehnologij ali zmanjšanje količine odpadkov lahko privede do nižjih operativnih stroškov. Študenti se lahko naučijo, kako prepoznati takšne priložnosti in izvajati trajnostne strategije, ki koristijo tako okolju kot poslovnim rezultatom.

SODELOVANJE IN PARTNERSTVA

Trajnostni razvoj pogosto zahteva sodelovanje med različnimi deležniki, vključno s podjetji, vladami, nevladnimi organizacijami in skupnostmi. Študenti se lahko naučijo, kako vzpostaviti strateška partnerstva, sodelovati z različnimi deležniki in z interdisciplinarnimi pristopi krmariti kompleksne trajnostne izzive.

POLITIKA IN PREDPISI

Vlade po vsem svetu sprejemajo politike in predpise za spodbujanje trajnostnega razvoja. Razumevanje spreminjajočega se zakonodajnega okolja je za podjetnike ključnega pomena za zagotavljanje skladnosti, dostop do spodbud in izkoriščanje priložnosti, ki jih ponuja spreminjajoča se tržna dinamika.

DOLGOROČNA SPOSOBNOST POSLOVANJA

Trajnostna podjetja imajo večje možnosti za dolgoročno preživetje. Z upoštevanjem okoljskih in družbenih dejavnikov lahko študenti razvijejo poslovne modele, ki so odporni na spreminjajoče se tržne razmere, omejene vire in družbene zahteve. Ta dolgoročna perspektiva je skladna s temeljnimi načeli podjetništva.

GIG EKONOMIJA:

nova oblika dela, ki spreminja trg

 Dr. Ivona Huček

Ste se kdaj vprašali, kako lahko s svojimi veščinami zaslužite denar na popolnoma nov način? Ali kako bi bilo, če bi sami določali svoj urnik in delali od kjerkoli in kadarkoli? V razvitih državah prejšnjega stoletja je bil običajen model zaposlitve polni delovni urnik za nedoločen čas. Na ta način je bilo za podjetja najugodnejše vzpostaviti stabilen delovni odnos, namesto nenehnega tekmovanja na odprtem trgu, kjer bi morali nenehno iskati in zaposlovati nove sodelavce za vsako potrebno delo. V zameno za uspešno opravljene naloge in redno prisotnost na delovnem mestu so delavci uživali socialno varnost in lahko računali na predvidljivo plačilo za svoje delo. Vendar pa gig ekonomija spreminja to dinamiko in ustvarja nov trg, kjer je pomemben le odnos med strankami in ponudniki storitev.

Izraz »gig« je neformalen izraz, ki se nanaša na »delo za določen čas« in izvira iz glasbene industrije. Jazz glasbeniki so v dvajsetih letih 20. stoletja ustvarili ta izraz kot okrajšavo za »engagement« (udejstvovanje), ki se nanaša na vse vrste glasbenega nastopanja, vključno z izvajanjem in sodelovanjem pri glasbenih predstavah. V poslovnem svetu se izraz »gig« uporablja za označevanje kratkoročnih poslovnih aktivnosti ali projektov. Verjame se, da se je izraz »gig ekonomija« pojavil v začetku leta 2009 med vrhuncem gospodarske krize, ko je bila brezposelnost visoka. Številni ljudje so takrat po izgubi službe začeli opravljati kratkoročna dela.

Gig ekonomija, znana tudi kot ekonomija na poziv, se razvija kot odgovor na tehnološki napredek in gospodarske spremembe. Gre za širši koncept, ki vključuje ne samo delo za določen čas ali projektno delo, ampak temelji tudi na izkoriščanju naprednih tehnoloških platform. Te platforme omogočajo delavcem neposreden dostop do ponudbe dela ter ustvarjajo učinkovite povezave med ponudniki in povpraševanjem po storitvah. Naročniki ali podjetja, ki želijo najeti gig delavce, objavijo priložnosti za delo na spletnih platformah za delo. Delavci v gig ekonomiji lahko nato preko platform brskajo po razpoložljivih delih ter predložijo ponudbe, s katerimi izrazijo svoj interes za delo. Platforme pa skrbijo za varna plačila in pogosto vključujejo sisteme ocenjevanja. V nekaterih primerih lahko stranke neposredno stopijo v stik z delavci na podlagi njihovih profilov ali prejšnjega dela. Raziskave kažejo, da so spletne delovne platforme, kot so Upwork, Guru, MTurk, Peopleperhour in Freelancer, najbolj priljubljen kanal za pridobivanje poslov, pri čemer sledijo priporočila in družbeni mediji. Ta oblika zaposlovanja postaja vse bolj priljubljena, saj je delovna sila vse bolj mobilna in delo je mogoče opravljati kjerkoli. Delavci imajo možnost izbirati med začasnimi deli in projekti po vsem svetu.

V zadnjih petih letih je gig ekonomija doživela izjemno rast v različnih panogah in regijah, kar potrjujejo tudi mednarodne statistike in raziskave. Urad za statistiko dela je leta 2017 poročal, da je v Združenih državah 34 odstotkov delovne sile vključenih v gig ekonomijo. Podatki iz lanskega leta kažejo, da gig ekonomija prispeva 5,7 % k ameriškemu BDP. Ta trend se odraža tudi v celotni Evropski uniji. Poleg tega rezultati Eurostata kažejo, da je samostojna samozaposlitev vse bolj prevladujoča oblika samozaposlitve v evropskih državah članicah.

Spletni indeks dela (OLI - Online Labour Index) je nov ekonomski kazalnik, ki predstavlja spletni trg dela in se enači z običajno statistiko trga dela. OLI meri uporabo spletnih platform za delo skozi čas in po državah ter poklicih. OLI spremlja vse projekte in naloge, objavljene na teh petih spletnih platformah za delo, ki zajemajo vsaj 70 % trga. Po podatkih OLI-ja sta trenutno najbolj zaželeni poklica v gig ekonomiji razvoj programske opreme in tehnologija, ki skupaj predstavljata skoraj tretjino vseh poklicev v tem sektorju. OLI tudi kaže, da so na makro ravni najpomembnejši uporabniki spletnega dela delodajalci iz ZDA, sledijo jim Združeno kraljestvo, Kanada, Avstralija in Indija.

Pandemija je pospešila prehod s tradicionalnega na digitalni način dela ter hkrati poudarila prednosti gig ekonomije. Podjetja po vsem svetu so spoznala, da ni več nujno, da so zaposleni fizično prisotni na delovnem mestu, kot se je prej mislilo. Poleg tega so ljudje odkrili prednosti in priložnosti dela na daljavo. Za podjetja, ki so pripravljena vključiti gig delavce v svoje poslovanje, tak koncept predstavlja stroškovno učinkovitost, globalni doseg pri izbiri talentov ter potencial za deljenje znanja. Pri tem morajo podjetja vzpostaviti postopke pridobivanja talentov ter zagotoviti pravno ureditev s sklenitvijo pogodb z gig delavci in tradicionalnimi zaposlenimi. Pomembno je vzpostaviti tudi postopke in kontrole za spremljanje učinkovitosti in uspešnosti ter razviti kompenzacijske mehanizme, ki ohranjajo najboljše gig delavce.

Zaradi dostopa do spletnih platform za delo so vstopne ovire nizke. Vsak posameznik lahko vstopi v gig ekonomijo, ne glede na svoja znanja in spretnosti, ter se lahko odloči, kje, za koga, kdaj in kako dolgo bo delal. Poleg tega lahko zaslužijo tudi ljudje s krajšim ali polnim delovnim časom ter študenti, ki želijo med študijem zaslužiti dodaten denar. Ta dodatni dohodek je lahko koristen za tiste, ki zaslužijo manj in imajo dodatne izdatke ali življenjske stroške. Raziskava spletne delovne platforme Upwork iz leta 2021 je pokazala, da je 44 % gig delavcev izjavilo, da so leta 2021 kot gig delavci zaslužili več kot v tradicionalni službi. Ta odstotek je višji kot 39 % leta 2020 in 32 % leta 2019. To kaže na potencialno večjo dobičkonosnost gig dela v primerjavi s tradicionalnimi oblikami zaposlitve.

Glede na študije je glavni motiv delavcev pri izbiri gig ekonomije prav prožnost in avtonomija. Delavci imajo visoko stopnjo nadzora in prožnosti pri določanju svoje delovne obremenitve in portfelja. Na podlagi dejavnikov, kot so honorarji, privlačnost naročnikov ali čas, se lahko odločijo, katere naloge bodo sprejeli, in te odločitve lahko sčasoma spremenijo.

Prav tako je treba poudariti, da je pomembna značilnost nove generacije, generacije Z, stalna prisotnost mobilnega telefona v njihovi roki. Te generacije so odraščale s tehnologijo in za njih je bilo vedno samoumevno, da iščejo informacije in izvajajo dejavnosti prek digitalnih kanalov. Te nove generacije so močno vključene v ustvarjanje vsebin na internetu ter cenijo avtonomijo in prilagodljivost. Ker so tesno povezane s tehnologijo, izkazujejo vse manjši interes za osebna srečanja, zato je verjetno, da se bo v gig ekonomijo vključilo veliko mlajših ljudi. Rezultati študije z naslovom *Freelancing in America (2019)* kažejo, da je več kot ena četrtnina delavcev v vsaki generaciji gig delavec. Podatki za posamezne generacije so naslednji: 29 % delavcev baby boomerjev (starih 55+), 31 % delavcev generacije X (starih 39–54 let), 40 % delavcev milenijcev (starih 23–38 let) in 53 % delavcev generacije Z (starih 18–22 let). Ti podatki podpirajo tudi domnevo, da je verjetnost, da postane nekdo gig delavec, večja pri mlajših generacijah. Gig delo je tudi priložnost za mlade, da afirmirajo svojo individualnost, kar je po slovenski raziskavi Mladina (2020) megatrend med slovensko mladino.

Kljub privlačnosti gig ekonomije pa se pojavljajo tudi izzivi. Vprašanja socialne varnosti, neenakosti, pravic delavcev in varnosti zaposlitve zahtevajo premišljene rešitve in prilagoditve pravnega okvira, da bi zagotovili pravičnost in trajnost te oblike dela. Slabost gig delavcev je, da jih družba in vlada še vedno ne priznavata in ščitita v zadostni meri, da bi prejela podporo za razvoj svojega potenciala. Pravni okvir v Sloveniji in tudi drugod po svetu ni zasnovan tako, da bi hkrati zagotavljal prožnost in socialno varnost. Poskus umestitve nove realnosti v zastareli pravni okvir vodi do različnih ukrepov, od socialnega dialoga na evropski in nacionalni ravni do zaščite delavcev in zakonodajnih ukrepov na področju platformnega gospodarstva. Pri sodobnih, prožnih oblikah gig dela pa so bolj podvrženi varstvu nacionalnih zakonov, ki veljajo za samozaposlene delavce, ki so na splošno prepuščeni posamezniku in njegovi pogajalski moči, ki pa ni tako močna. Zaposlovanje torej postaja vse bolj raznoliko. Oblikovalci politik bi si morali prizadevati za uravnoteženje prožnosti ter spodbud za inovacije in podjetništvo z zaščito delavcev in varnostjo dohodka. Poleg tega nekatere države že sprejemajo ukrepe za razširitev obstoječe socialne varnosti na nestandardne delavce. Francija na primer zahteva, da platforme krijejo stroške nezgodnega zavarovanja za samozaposlene delavce.

Prihodnost dela v digitalni dobi prinaša prožnost na trgu dela, kar omogoča nove oblike zaposlitve. Vendar pa prožnost lahko povzroča tudi nepravilnosti in neenakosti pri delu in dohodku. Zagotavljanje kakovosti življenja delavcev, ki vključuje ravnotežje med delom in zasebnim življenjem, postaja ključnega pomena. Oblikovalci politik in podjetja morajo ustvariti nove kariere okvirje, ki spodbujajo produktivnost in izboljšujejo kakovost življenja v digitalnem gospodarstvu. Ta poudarek na kakovosti življenja, ki zajema delo in prosti čas, je danes vse pomembnejši ter ima velik vpliv na preference delavcev in družbo.

»Vsak posameznik lahko vstopi v gig ekonomijo ne glede na svoja znanja in spretnosti, ter se lahko odloči, kje, za koga, kdaj in kako dolgo bo delal. Poleg tega lahko zaslužijo tudi ljudje s krajšim ali polnim delovnim časom ter študenti, ki želijo med študijem zaslužiti dodaten denar.«

UMETNA INTELIGENCA V PODJETNIŠTVU

 Črt Plantarič
Absolvent, Podjetništvo UN

Danes se vsakodnevno srečujemo z umetno inteligenco (AI – Artificial Intelligence), pogosto brez zavedanja tega. V preteklosti je bil pogled na umetno inteligenco večinoma pesimističen, predvsem zaradi znanstvene fantastike, ki je prikazovala scenarije, v katerih umetna inteligenca preseže človeški razvoj in prevzame nadzor nad človeštvom. Ta predstava umetne inteligence pa je dandanes vedno manj prisotna. Umetna inteligenca je danes nekaj vsakdanjega. Novembra 2014 je Amazon izdal svojega robotskega pomočnika Alexo, ki je še danes prisotna v številnih gospodinjstvih. To je bil prvi korak na poti k javnemu sprejemanju umetne inteligence.

V poslu ima umetna inteligenca številne aplikacije. In tukaj ne govorim o teoretičnih aplikacijah, ki bodo na voljo prihodnjim generacijam. Umetna inteligenca se že danes uporablja v številnih sektorjih poslovanja. Nekatera opravila so banalna, druga nam lahko vzamejo sapo. Jasno je, da podjetja, ki uporabljajo umetno inteligence postajajo vedno bolj konkurenčna, tista ki je ne, pa zaostajajo.

Eden najboljših primerov uporabe umetne inteligence je »machine learning« ali učenje stroja. Tukaj gre za izjemno hitro procesiranje ogromne količine podatkov. V tem primeru govorimo o algoritmu. Temu pošljemo veliko količino podatkov, ki jih ta obdela in se tako »uči«. Čim več podatkov mu damo, tem boljše bo njegovo modeliranje rezultatov. Kako pa to izgleda v realnosti?

Recimo, da delamo v proizvodnji in imamo stroj, ki je povezan na neko omrežje. Ta stroj nam pošilja veliko količino podatkov o svojem delovanju, o morebitnih napakah, anomalijah in podobno. Slaba novica je, da človek vseh teh podatkov ne more procesirati, oziroma se pogosto zgodi, da se kakšen ključen podatek zgreši. Z učenjem stroja lahko zagotovimo, da do tega ne pride. Algoritem bi sam zaznal napako ali vzorec delovanja in operaterju poslal sporočilo. Tako lahko preprečimo napake pri proizvodnji, zamude in celo okvaro strojev, ki so velikokrat izjemno dragi.

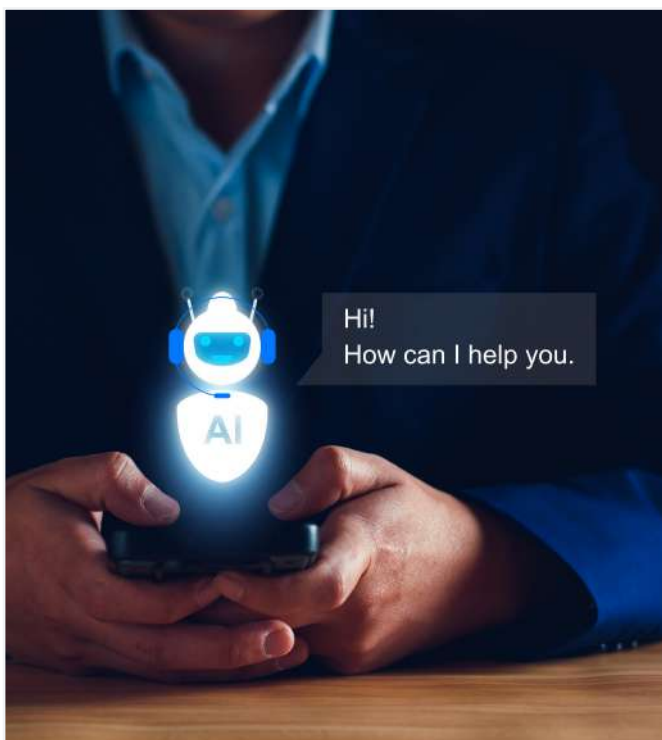
Oglejmo si še eno praktično aplikacijo umetne inteligence. Umetna inteligenca je lahko izjemno dragoceni zaveznik, ko govorimo o spletni varnosti. Z njegovo pomočjo lahko najdemo luknje v naši spletni obrambi in tako preprečimo vdore hekerjev ali virusov. Umetna inteligenca to naredi tako, da pregleduje vzorce pri vstavljanju podatkov v naše sisteme. Ko je odkrila nevarnost, jo lahko izsledi in pride do vira te nevarnosti, kar lahko pomaga pri preprečevanju nadaljnjih napadov.

Umetna inteligenca se dandanes uporablja tudi pri odnosih z javnostjo. Podjetja, kot sta Salesforce in Zoho, še vedno računata na človeško intervencijo, saj je ta običajno bolj natančna. Torej če imamo problem in kontaktiramo odnose z javnostjo, bomo večinoma govorili z človekom, kateremu lahko zastavimo točna vprašanja in nam ta lahko pomaga rešiti naše težave. Z dodatkom umetne inteligence pa se ti sistemi preobrazijo v nekaj čisto novega. Nastane sistem, ki se sam nadgrajuje in sam popravlja napake. Še en primer, kako nam lahko umetna inteligenca olajša odnose z javnostjo je, da lahko avtomatiziramo številne procese. Predstavljajmo si, da smo podjetje, ki se ukvarja z prodajo stanovanj. Umetna inteligenca lahko beleži, kdo si je ogledal oglas za eno izmed naših stanovanj, in tej osebi pošlje osebno sestavljeno sporočilo, z ponudbo za to stanovanje.

Umetna inteligenca se uporablja tudi kot digitalni osebni asistent. To je dandanes vedno bolj pogosta aplikacija, saj umetna inteligenca (še) ni sposobna neodvisnega, kreativnega mišljenja. Zaradi tega se ne uporablja kot vir kreativnosti, ampak bolj kot orodje, ki nam olajša delo. Z umetno inteligenco lahko ustvarimo programe, ki nam pomagajo urejati e-pošto, posodabljati delovni koledar, in celo dajati predloge za izboljšanje poslovnih procesov. Umetna inteligenca lahko tudi odgovarja na vprašanja naših strank, ki nas kontaktirajo preko spleta. Vsa ta majhna opravila nam na koncu prihranijo čas, ki ga lahko potem vložimo v druge elemente našega poslovanja, kar nam bo omogočilo, da smo bolj tekmovalni na trgu.

Kako pa se bo umetna inteligenca razvila v prihodnosti? Preprosti odgovor je, da tega ne vemo. Večina strokovnjakov je mnenja, da bodo računalniki vedno lažje procesirali enostavna opravila. To pomeni, da bo umetna inteligenca vedno bolj uporabna ne le za izjemno specifična, visoko-tehnološka opravila, ampak tudi za vsakodnevno življenje vseh ljudi. Z vedno boljšo, hitrejšo tehnologijo bomo dobili dostop do številnih ugodnosti, kot so samo vozeči avtomobili, hitrejša procesna enota v računalnikih, 3D tehnologije in podobno.

Kaj pa razvoj umetne inteligence pomeni za zaposlenega? Iz napovedi, da bo vse več opravil lahko opravil računalnik lahko izluščimo, da bodo številne službe izginile. Tukaj si strokovnjaki nasprotujejo. Nekateri menijo, da umetna inteligenca nikakor ne bo sposobna avtomatizirati služb na način, da bi milijoni ljudi ostali brez dela, spet drugi to vidijo kot izjemno velik problem. Nekateri strokovnjaki so celo mnenja, da bo umetna inteligenca ustvarila več služb kot pa jih uničila. Če to vprašanje zastavimo umetni inteligenci, nam CHAT GPT odgovarja: »Kot umetna inteligenca nimam lastnih mnenj, saj sem programski model, ki deluje na osnovi matematičnih in statističnih algoritmov. Vendar pa lahko povem, da je razvoj umetne inteligence že sedaj in bo v prihodnosti zagotovo imel velik vpliv na zaposlenost. Nekateri strokovnjaki so mnenja, da bo umetna inteligenca v določenih sektorjih ustvarila celo več novih delovnih mest, kot jih bo avtomatizirala. Na primer, če bo umetna inteligenca omogočila hitrejša in boljše diagnostične postopke v zdravstvu, bo to lahko prineslo večjo potrebo po zdravstvenih delavcih, saj bodo imeli ti več časa za obravnavo bolnikov. Vendar pa je treba upoštevati, da bo razvoj umetne inteligence imel tudi določene negativne posledice za zaposlenost, zlasti na področjih, kjer so naloge rutinske in standardizirane. Zato je pomembno, da se pripravimo na spremembe in razvoj novih veščin ter znanj, ki bodo potrebni za delo v prihodnosti.«

STROKOVNE EKSKURZIJE

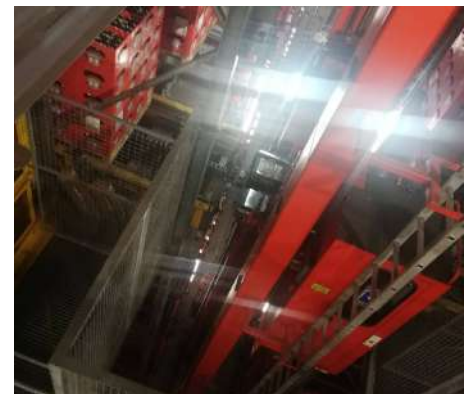
PODJETNIŠKA STROKOVNA EKSKURZIJA: NEMČIJA – FRANCIJA- AVSTRIJA

Od 23. do 26. maja 2022 smo se študentje Ekonomsko-poslovne fakultete Univerze v Mariboru, smeri Podjetništvo ter Podjetništvo in inoviranje, udeležili večdnevne mednarodne strokovne ekskurzije. Obiskali smo Evropski parlament in uspešna podjetja na relaciji Avstrija - Nemčija - Francija.

Prvi dan naše ekskurzije smo preživel v prestolnici Bavarske v Münchnu, kjer smo obiskali Tehnični muzej, ki je največji znanstveni in tehnični muzej na svetu. Ogljedali smo si sistematično urejene muzejske zbirke z različnih področij znanosti in tehnologije.

Pot nas je nato vodila v pivovarno Erdinger, kjer smo podrobneje spoznali zgodovino družinskega podjetja in njihov koncept poslovanja, kot tudi sam proizvodni proces. Skozi voden ogled smo spoznali postopke varjenja piva, delovanje procesa v polnilnici in robotizirano visokoregialno skladišče.

Seznaniли smo se z njihovim uresničevanjem družbene in okoljske trajnosti, ki se kažeta v lastnem reciklažnem obratu steklenic in zavedanju, da so zaposleni gradniki uspešnega podjetja. Ob koncu vodenege ogleda so nas povabili na tradicionalno bavarsko malico in degustacijo pšeničnih piv. Pozno popoldan je bilo namenjeno za ogled mesta München in njegovih znamenitosti.

Drugi dan nas je pot vodila v Francijo, natančneje v mesto Strasbourg, kjer smo si najprej ogledali Evropski parlament in spoznali njegove funkcije. Veliko smo izvedeli o Evropski uniji in preverili svoje znanje.

Po kosilu smo se odpravili proti francoski regiji Alzacija, kjer so nam skozi voden ogled predstavili vinski turizem družine Zeyssoff. Seznanili smo se z zgodovino družinskega podjetja, ki sega v 15. stoletje, kot tudi konceptom strategije razvoja z diverzifikacijo.

Podjetje je sami primarni proizvajalci vina skozi leta dodalo prodajalno pod družinsko hišo, nastanitvene kapacitete, čajni prostor, turistične ogledne vinskih kleti in video predstavitve v 180° pogledu. Skozi zgodovino se je srečalo prav tako s krizami, ki jih je uspešno premagovalo. Pozno popoldan smo si ogledali znamenitosti Strasbourga.

Tretji dan smo se odpeljali do nemškega mesta Rust, kjer se nahaja slavni tematski zabavišni park Europa-park. V parku smo na zabaven način spoznali Evropo skozi adrenalinske aktivnosti.

Četrto jutro smo preživel v Salzburgu, preostanek dneva pa je bil namenjen seznanitvi s procesom pridobivanja kamene soli. Odpravili smo se do rudnika soli Salzburgwerk Berchtesgaden, kjer smo se opremljeni v zaščitnih oblačilih z rudarskim vlakom odpeljali v podzemlje. Spoznali smo zgodovino in razvoj tehnologije rudarjenja soli, kot tudi sam postopek pridobivanja z vrtanjem, razstreljevanjem in drobljenjem kamnin. Spustili smo se po dveh lesenih drčah, katere so nekoč rudarji uporabljali za prehod v nižji nivo. Tekom ogleda smo prepoznavali pomembnost kontinuiranega inoviranja v pridelovalnih procesih v namen lajšanja fizičnih naporov zaposlenih. V okviru rudarske panoge so nekoč težko ročno delo nadomestile inovacije, ki služijo kot sodobne odkopne naprave.

Naša štiridnevna strokovna ekskurzija nas je popeljala skozi 3 države, kjer smo teoretična izhodišča podjetništva prepoznavali v praksi. V štirih dneh smo se naučili veliko novega, ogledali mnogo znamenitosti, spletli nova prijateljstva in se še bolj povezali kot ekipa, katero je združil študij Podjetništva.

 Maja Rehar
2. letnik, Podjetništvo in inoviranje MAG

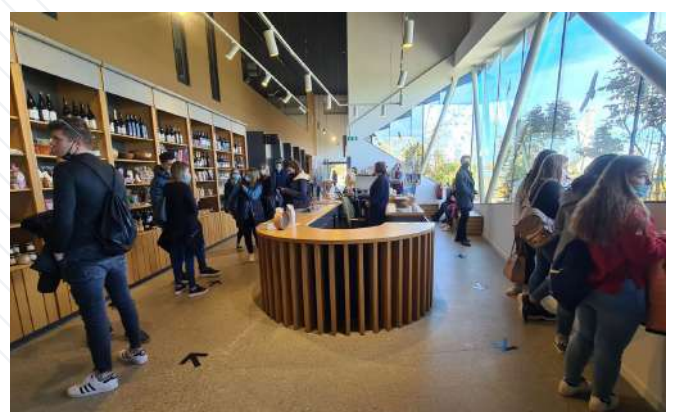
EKSKURZIJA POMURJE

Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja je v četrtek, 4.11.2021 organizirala študijsko ekskurzijo v Pomurje, namenjeno študentom pri predmetu Podjetniški pristopi vodenja podjetja, Korporacijsko podjetništvo (UN), Obvladovanje rasti podjetja (VS), Mednarodno podjetništvo (MAG), kakor tudi vsem študentom zaključnih letnikov vpisanih na usmeritev Podjetništvo (3. letnik UN in 3. letnik VS podjetništvo) ter zaključnim letnikom na usmeritvi Podjetništvo in inoviranje (2. letnik MAG).

Obiskali smo podjetje Ocean Orchids d.o.o. in se pogovarjali s soustanoviteljem in direktorjem podjetja g. Romanom Ferenčakom.

Pot smo nadaljevali proti centru EXPANO, kjer smo prisluhnili zanimivi predstavitvi Razvojnega centra Murska Sobota in storitvah podpornega okolja za spodbujanje podjetništva v Pomurju, predstavili pa so nam tudi projekt v sklopu katerega je prišlo od slovenskega paviljona na svetovni razstavi Expo Milano 2015 do regijskega promocijskega centra Expano v Murski Soboti. Zabavno je bilo čas preživeti v njihovem interaktivnem parku, kjer je vsak našel kaj zanimivega.

Ekskurzijo pa smo zaključili še v Panvita Marof d.o.o., kjer smo si imeli priložnost ogledati sodobno vinsko klet, tesno povezano z naravo, tradicijo in kletarskimi načeli prednikov. Marof je družinska zgodba, s katero se je Goričko po stoletju zatišja ponosno postavilo na zemljevid vrhunškega vinarstva.

PODJETNIŠKA EKSURZIJA NA DOLENJSKO

Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja je v ponedeljek, 15.05.2023 organizirala študijsko ekskurzijo na Dolenjsko, ki smo se je udeležili študenti pri predmetih Dinamično podjetništvo (2. letnik UN) in Notranje podjetništvo (2. letnik VS).

Zgodaj zjutraj smo se zbrali pred železniško postajo v Mariboru, polni pričakovanj in navdušenja nad prihajajočo ekskurzijo. Naša destinacija je bila Dolenjska, kjer smo imeli priložnost obiskati nekaj izjemnih podjetij in spoznati njihove uspešne prakse.

Naš prvi postanek je bil pri podjetju Yaskawa Europe Robotics v Kočevju, ki je del japonske korporacije Yaskawa Electric, največjega proizvajalca industrijskih robotov na svetu. Na začetku smo imeli predavanje o odločitvi za investicijo na slovenskem trgu in gradnji proizvodnega obrata. Predstavili so nam dejavnost podjetja in nas seznanili o programiranju, upravljanju in integraciji robotov v delovne procese. Kasneje je sledil voden ogled proizvodnje robotov. Sama proizvodnja nam je bila zelo zanimiva, saj je sledila japonskemu konceptu KAIZEN, ki je znan po svoji inovativnosti in visoki učinkovitosti. Med ogledom smo opazovali natančnost in avtomatizacijo procesov. Bili smo navdušeni nad napredkom, ki ga to podjetje dosegajo na področju robotike.

Pot nas je dalje peljala proti Novemu mestu, kjer smo obiskali farmacevtsko podjetje Krka, d.d. Ta farmacevtska družba je svetovno priznan proizvajalec visokokakovostnih inovativnih generičnih zdravil. Po bogatem okrepčilu smo prisluhnili zanimivi predstavitvi podjetja in načinu zaposlovanja, ki nam ga je predstavil njihov kadrovski direktor. Sledil je ogled proizvodnega obrata trdnih oblik zdravil. Priča smo bili izjemnim standardom kakovosti, ki so vzpostavljeni v podjetju. Izvedeli smo tudi, da podjetje nameni veliko pozornosti raziskovalnemu delu ter konstantnemu prizadevanju za izboljšanje in inovacije.

Ekskurzijo smo zaokrožili s postankom na turistično vinogradniški kmetiji Colnar, Otočec. To priznано družinsko podjetje se lahko pohvali s številnimi priznanji in nazivom Najboljši podjetnik v kmetijstvu, ki ga je prejelo v mesecu marcu. Njihova tehnološko napredna vinska klet pa je očitni pokazatelj njihove predanosti kakovosti in stalnemu izboljševanju proizvodnega procesa. Po ogledu vinske kleti smo imeli čas za degustacijo domačih dobrot. Ob razvijanju naših brbončic nam je direktor g. Janez Colnar pripovedoval o družinski tradiciji in zgodovini te kmetije, ki je že osmo generacijo v rokah iste družine.

Na poti domov smo obujali spomine na nepozabno ekskurzijo ter se pogovarjali o vtisih in izkušnjah, ki smo jih pridobili med obiski podjetij na Dolenjskem.

 Kaja Horvat
2. letnik, Podjetništvo UN

PODJETNIŠKI ROADSHOW

Tovarna Podjemov in Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja sta maja 2022, na Ekonomsko-poslovni fakulteti UM za vse študente, ki jih zanimajo priložnosti v svetu podjetništva, organizirali podjetniški roadshow »Podjetni imajo prednost« s člani družine Klanšek.

Družina Klanšek ima podjetništvo zapisano v genih. Lucia Lučka Klanšek je ustanovila in vodila več uspešnih slovenskih ter ameriških podjetij, vključno z Nektar, Easy4Busy, in LLK. Lucii sin Niko Klanšek je najuspešnejši Slovenec na Kickstarterju, kjer je najprej začel zbirati denar za svoja dva lastna projekta. Lucii hči Nina Rhea je ustanoviteljica platforme Neuro-Bootcamp, ki inovacije nevroznanosti prenaša iz laboratorija v resnični svet in ustvarja novo generacijo disruptivnih inovatorjev.

Člani družine Klanšek so delili svoje dragocene in bogate podjetniške in življenjske izkušnje in nasvete ter navdušili vse prisotne. Pogovor je vodil Urban Lapajne, direktor projektov na Tovarni podjemov.

ŠIRITEV NA MEDNARODNE TRGE Z NOVIM PRODUKTOM: *študija primera podjetja LANCom d.o.o.*

Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja je organizirala vabljen predavanje z naslovom Širitev na mednarodne trge z novim produktom: študija primera podjetja LANCom. Predaval je Miha Jurgec, direktor in solastnik podjetja LANCom d.o.o.

Podjetje LANCom d.o.o. ima že 30 let izkušenj na področju celovitih sistemskih, varnostnih in poslovnih rešitev. Ponudbo IT rešitev in storitev dopolnjujejo z lastnim izpitnim centrom in servisom. Vodilo podjetja je razumevanje potreb uporabnikov in zaposlovanje najboljših kadrov. Miha Jurgec je kot direktor in solastnik podjetja zadolžen za oblikovanje strategije, odnosov s ključnimi strankami in novih poslov, hkrati pa zagotavlja podporo poslovnim operacijam in organizacijski kulturi ter podpori za rast in prodorne ideje.

V okviru vabljenega predavanja je podal vpogled v proces razvoja produkta od njegovega nastanka do lansiranja na trg, razumevanja potencialov izdelka in raziskave zunanjih trgov za razumevanje povpraševanja na njih.

GOSTUJOČE PREDAVANJE – Tiko Pro d.o.o.

Marca 2023 nas je v sklopu predmeta Smerni projekt na univerzitetnem programu, obiskala direktorica podjetja Tiko Pro d.o.o., Martina Anderlič. V sklopu obiska je izvedla predavanje o povezavi teorije s prakso ter svetovala kako se najbolje pripraviti na delo v podjetju že med študijem. Kot diplomantka usmeritve Podjetništvo je delila svoje izkušnje iz študijskih dni ter začetkov kariere. Študentom je predstavila tudi zelo uspešno podjetje, ki ga vodi, ter jim približala proces zaposlovanja in razgovore za službo, vključno z veščinami, ki jih iščejo pri mladih kandidatih. Poleg tega je delila številne zanimive anekdote iz svoje kariere ter se dotaknila največjih izzivov in uspehov.

Martina je bila navdihujoča in motivacijska govornica, ki je študentom ponudila vpogled v realnost podjetniškega sveta ter jih spodbudila k razmišljanju o svojih karierah. Njene zgodbe so študentom omogočile razmislek o prihodnji profesionalni poti. Njen obisk je bil priložnost za študente, da so se povezali z uspešnim podjetjem in pridobili vpogled v delovno okolje ter pričakovanja v podjetniških krogih.

NAVDIHUJOČE ZGODBE USPEŠNIH STARTUPERK

Tovarna podjetij, podjetniški inkubator Univerze v Mariboru in Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja sta se priključila iniciativi Centra za podjetništvo in inovativnost Feliciano iz Montclair State University in se skupaj z več kot 242 univerzami in visokimi šolami iz 32-ih držav priključila globalnem gibanju za praznovanje in navdihovanje podjetnic. Dogodek z naslovom »Navdihujoče zgodbe uspešnih startuperk«, ki je potekal na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru 19. oktobra 2022, sta organizirala za vse študente. Dogodka so se udeležile podjetnice Špela Lukas (Pokica), Karmen Meze (La Popsi) in Urška Gačnik (Gridtech), ki so dokazale, da moški niso edini akterji v hitrem in drznem svetu startupov. V razpravi so poudarile svoje izostrene čutne sposobnosti, ki so jih podprle pri učinkovitejšem vodenju ekipe, organizaciji in splošnem vodenju svojih startupov. Poleg tega so podjetnice delile svoje dragocene podjetniške in življenjske izkušnje, nasvete ter produkte, s čimer so navdušile občinstvo. Pogovor je moderiral Urban Lapajne, direktor projektov v Tovarni podjetij.

UDELEŽILI SMO SE...

OBISK TOVARNE PODJEMOV, PODJETNIŠKEGA INKUBATORJA UM

Študentje EPF UM so v sklopu predmeta Podjetništvo v četrtek, 13.10.2022, obiskali Tovarno podjetmov, podjetniški inkubator Univerze v Mariboru, kjer jih je sprejel Urban Lapajne. Z njim so spoznavali delovanje in storitve ene izmed organizacij podjetniškega ekosistema, saj je učenje podjetniških vsebin potrebno dopolnjevati s prakso in pridobivati izkušnje v realnem okolju.

NK MARIBOR – PODJETNIŠTVO V SVETU ŠPORTA

V okviru predmeta Podjetniški pristopi vodenja podjetja so študenti obiskali nogometni klub NK Maribor. Prisluhnili so zanimivemu predavanju o delovanju kluba in novih projektih, med katerimi je tudi Korporativni hospitality v vijoličnem domu! Zanimiv koncept, ki omogoča nogometno-poslovno priložnost, ki jo lahko izkoristijo podjetja zase ali za dodatno prepoznavnost blagovne znamke, z novimi možnostmi za poslovno mreženje. Zanimivo je bilo spoznati tudi Ljudski vrt z nekoliko drugačne perspektive in se sprehoditi po njegovem podtribunju.

NOGOMET IN PODJETNIŠTVO: USPEHI NOGOMETNE EKIPE EKONOMSKO-POSLOVNE FAKULTETE KOT VIR NAVDIHA IN TIMSKIH VREDNOT

Nogometna ekipa Ekonomske fakultete je v študijskem letu 2022/23 sodelovala na dveh prvenstvih. Prvo je potekalo od 9. do 13. novembra v Barceloni, kjer smo bili del Svetovnih univerzitetnih iger. Na teh igrah je sodelovalo več kot 3000 športnikov in športnic ter več kot 260 univerzitetnih ekip iz Evrope, Afrike, Bližnjega vzhoda in Azije. Na igrah smo zastopali ne samo barve Ekonomske fakultete, ampak tudi barve Slovenije in celotne Univerze v Mariboru. Uvrstili smo se v izločilne boje turnirja, kjer smo žal izpadli v osmini finala proti favorizirani Politehnični univerzi iz Madrida, ki so bili aktualni prvaki iz preteklih iger. Kljub temu smo na koncu pristali med 16 najboljših univerzitetnih ekip na svetu, kar je za nas pomenilo izjemen dosežek.

Drugi uspeh smo doživeli letos, ko smo postali univerzitetni prvaki v športni ligi Maribora. Univerzitetna športna liga je potekala skozi celotno študijsko leto, glavno dejanje pa se je zgodilo 4. aprila v Univerzitetnem športnem centru Leona Štuklja, kjer se je odvijal finalni turnir. V finalu smo po izvajanju kazenskih strelav premagali Pedagoško fakulteto in tako prvič po letu 2016 postali univerzitetni prvaki v nogometu.

Nogometno ekipo je sestavljalo 12 članov, med katerimi smo bili tudi štirje študenti iz usmeritve Podjetništvo: Aljaž Pernek, Staš Petrovič, David Franci in Jure Šimundža. Poleg ekipnega priznanja je Aljaž Pernek domov odnesel še nagrado za najkoristnejšega igralca nogometne lige v sezoni 2022/23.

 Aljaž Pernek, Staš Petrovič, David Franci, Jure Šimundža
2. letnik, Podjetništvo UN

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

FESTIVAL PODJETNIŠTVA 2022 – PODJETNIŠKI 1 NA 1

V okviru Festivala podjetništva, ki ga je med 21. in 23.11. organiziral Klub slovenskih podjetnikov, so se študenti udeležili dogodka 1 na 1, ki je potekal v Teti Fridi Chocolate Village in na katerem so prisluhnili zgodbam o podjetniških začetkih, o uspehih in izgubljenih priložnostih in iskrih anekdotah iz poslovnega sveta najboljših slovenskih podjetnikov - g. Uroša Mlakarja (Naturalica Foods), g. Mirana Rauterja (Hermi) in Luke Topolovca (Equaleyes Solutions in predstavnik startupovske skupnosti).

OGLED FILMA LAMBORGHINI

Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja je decembra 2022 za vse študente podjetništva EPF organizirala predpraznično druženje in ogled filma Lamborghini. Film prikazuje navdihujočo biografsko zgodbo o ustvarjalcu luksuznih avtomobilov Ferruccio Lamborghiniju. Film temelji na njegovi biografiji in spremlja dolgo življenje slavnega podjetnika. Od začetka njegove kariere kot proizvajalca traktorjev, do proizvodnje vojaških vozil med drugo svetovno vojno ter nato do oblikovanja in proizvodnje legendarnih luksuznih športnih avtomobilov Lamborghini, ki so dokončno opredelili njegovo zapuščino. Bil je eden najbogatejših ljudi v Italiji in je imel za vsak dan v tednu drug avto, znan pa je bil tudi po svoji ljubezni do življenjskega sloga slavnih. Po ogledu filma je sledilo tudi tradicionalno podjetniško druženje in diskusija ob pijači.

PODIM PONOVRNO NAVDUŠIL: več kot 1200 podjetniških in tehnoloških navdušencev

 Mag. Matej Rus

V Mariboru se je 17. maja 2023 zaključil 43. Podim, eden najvplivnejših startup in tehnoloških dogodkov v Srednji in Vzhodni Evropi, ki je znova postavil Maribor in Slovenijo na globalni zemljevid. Več kot 1.200 udeležencev iz celega sveta se je od 15. do 17. maja ponovno mrežilo in povezovalo v Mariboru. Tridnevni dogodek je privabil več kot 200 startupov iz 26 držav, več kot 70 govorcev iz celega sveta, več kot 100 investorjev in številne podjetnike ter podjetniške navdušence. Poleg tega je bilo letos na dogodku izvedeno rekordno število sestankov v Deal Roomu. Mednarodne razsežnosti dogodka potrjujejo tudi udeleženci, ki so prišli z vsega sveta, med drugim iz Slovenije, Avstrije, Nemčije, Poljske, Srbije, Hrvaške, Združenega kraljestva, ZDA,... Njihov cilj je bil skupen – učiti se, razumeti in podpirati drug drugega v poslovnem ekosistemu.

VEČ KOT 70 VRHUNSKIH GOVORCEV V TRIDNEVNEM PROGRAMU

Organizatorji, so tudi letos pripravili zanimiv in raznolik tridnevni program, v katerem je sodelovalo več kot 70 govorcev iz kar 23 držav, med njimi tudi številna svetovno uveljavljena imena. Programski del, razstava tehnoloških projektov na »Podim Marketplace-u«, mreženje in Podim zabava se je odvijalo v Mariboxu, medtem ko so sestanki med startupi, podjetniki in investitorji potekali v »Podim Deal Room-u« v Narodnem domu. Vsebinsko bogat program je postregel z aktualnimi temami iz sveta podjetništva in tehnologije. Obsegal je 14 programskih sklopov, ki so pokrivali pester nabor področij: podjetniška rast, vodenje podjetja v težkih razmerah, vodenje ekip, inovacije v podjetjih, digitalizacija, umetna inteligenca in revolucionarne tehnologije, pravni okvirji poslovanja, financiranje podjetja, priložnosti v vesoljski industriji, trajnostna prihodnost, moderna logistika, Deep-tech in komercializacija raziskav, revolucija na področju zdravja in razvoj zmagovalnega startup ekosistema. V okviru programa so se udeleženci lahko udeležili več kot 24 dogodkov – pogovorov, panelov in razprav ter so bili deležni novih znanj in izkušenj uveljavljenih govorcev in podjetnikov iz prakse.

Udeležence Podima so navdušili mnogi govorniki, med njimi tudi Eran Davidson iz Izraela, ki je povedal: »Navdušen sem nad vzdušjem in energijo na Podimu ter številom ljudi, ki se zanimajo za inovacije. Kaj bi svetoval startup podjetjem? Moj nasvet številka ena je, naj okoli tega kar počnejo, ustvarijo zgodbo. In ta zgodba mora biti prepričljiva, z veliko strasti. Ljudje radi poslušajo zgodbe in ne želijo poslušati o izdelku. Želijo slišati, zakaj ste drugačni, zakaj lahko vaš izdelek reši problem. Vedno vprašam podjetnike, zakaj to počnete? Kaj vas je pripeljalo do tega? Torej zgodba v ozadju. In zelo pomembna je tudi strast. Kajti vodenje podjetja v nepredvidljivih situacijah, zbiranje sredstev, razvoj izdelka, zaposlovanje, odpuščanje in različne težave, je brez strasti zelo težko. Zato jo morate najti v sebi.«

RAZISKAVA STANJA INVESTICIJ V JV EVROPI POKAZALA IZJEMEN RAZVOJ TRGA V ZADNJIH LETIH

V okviru programskega sklopa »Developing a Winning Ecosystem« so se udeleženci med drugim seznanili tudi z rezultati raziskave o stanju investicij v JV Evropi, ki so jo pred kratkim izvedli v investicijskem skladu Silicon Gardens. Gregor Rebolj, partner v skladu Silicon Gardens, je povedal: »Raziskava je pokazala, da so se investicije v tehnološka podjetja, v katerih so lastniško vključeni slovenski, hrvaški ali srbski lastniki, s približno 300 milijonov evrov med leti 2016 in 2017 povečala na 3,45 milijarde evrov med leti 2021 in 2022. Gre torej za skoraj 12-kratno rast investicij, kar predstavlja izjemen razvoj trga v zadnjih letih. Poleg tega se je v regiji od konca leta 2016 do danes število exitov in secondaries povečalo za 5-krat, število podjetij, ki so preseгли valuacijo ene milijarde dolarjev (samorogov) pa je iz enega poskočilo na šest, kar le še dodatno dokazuje vse večjo tehnološko moč regije. Hkrati pa raziskava kaže tudi na to, da imajo tista tehnološka podjetja, ki so pri svojem poslovanju in zbiranju investicij najuspešnejša, sedež v tujini. Poleg tega bi bilo potrebno za doseganje še večjega preboja postaviti bolj optimalno obdavčitev vključevanja zaposlenih v podjetja, saj trenutna obdavčitev sili lastnike podjetij k selitvi v tujino še pred potencialno prodajo svojega deleža v podjetju.«

Foto: Marko Pigac

NA PODIMU 2023 TOKRAT 213 NAJBOLJ AMBICIOZNIH STARTUP PODJETIJ

Kot je povedal Urban Lapajne, programski vodja Podima, je bil »letošnji nabor startup in scaleup podjetij, ki so na Podimu iskala investitorje ali sodelovanje z uveljavljenimi podjetji, zelo dober. Vedno večje število prijav startup podjetij in kakovost projektov iz celotne regije kaže na to, da se tudi naša regija vztrajno prebija na zemljevid globalnih startup vozlišč. Tako organizatorji Podima kot tudi investitorji ugotavljamo, da je kakovost startupov v CEE regiji vedno boljša, kar nas zelo veseli.« Med 213 sodelujočimi startuji iz 26 držav je največ startup podjetij prišlo iz Slovenije (20 % podjetij), sledijo hrvaški startuji (13 %), srbski (12 %), avstrijski (9 %), poljski (7 %) in italijanski (6 %)... Sodelujoči startuji prihajajo iz različnih industrij, med 5 najbolj zastopanimi industrijami pa so: poslovanje, produktivnost poslovanja in IT; zdravje in dobro počutje; življenjski slog, zabava in šport; mobilnost, transport in logistika; finance, zavarovalništvo in nepremičnine.

Foto: Blaž Črnič

NAJBOLJŠI STARTUP PODIMA JE ČEŠKI

Vrhunec Podima je zagotovo tekmovanje »Podim Pitching Competition«, na katerem so najbolj ambiciozni startuji regije predstavili svoje inovativne ideje. Kar 135 startupov iz 22 držav se je letos najprej predstavilo na Demo dnevu 4. maja 2023. Med njimi je stroga investitorska komisija izbrala 10 najbolj perspektivnih startupov, ki so se nato udeležili polfinala tekmovanja, ki je potekalo 15. maja v Mariboru na Podimu. Zadnje dejanje je postreglo s 5 finalisti, med katerimi je zmago odnesel samo eden. V finalu, 16. maja, so se za krono naj Podim startuja potegovali Qubinet in CircuitMess iz Hrvaške, Midnightdeal iz Avstrije in Hedepy ter Behavio iz Češke republike. Izkušeno mednarodno zastopano investitorsko komisijo je najbolj navdušil češki startup Hedepy, ki je ena najhitreje rastočih spletnih platform za dobro počutje oz. mentalno zdravje in deluje na 11 trgih.

Foto: Marko Pigac

Foto: Blaž Črnič

VEČ KOT 1200 SESTANKOV V TREH DNEH

Podim vsako leto dokaže, da je odlična priložnost za vse, ki si želijo novih poslovnih priložnosti, poznanstev in potencialnega sodelovanja. Startupom, investorjem in predstavnikom podjetij je bilo tudi letos na voljo mreženje v obliki vnaprej dogovorjenih 1-na-1 20-minutnih sestankov v »Podim Deal Room-u«. Letos je bil presežen rekord preteklih let, saj je bilo izvedenih kar 1.220 sestankov, ki so se jih udeležila startup podjetja, investitorji in poslovneži iz različnih korporacij ter malih in srednje velikih podjetij.

PODIM MARKETPLACE

S pestro ponudbo in številnimi novostmi je postregel tudi razstveni prostor t.i. »Podim Marketplace«, kjer je več kot 70 startupov predstavilo svoje izdelke in storitve vlagateljem, poslovnem ter drugim udeležencem, predstavilo pa se je tudi nekaj uveljavljenih podjetij. Nekatere izdelke je bilo moč tudi preizkusiti na licu mesta.

Foto: Marko Pigac

ERASMUS PROJEKTI

IZMENJAVA V PARIZU

 Timotej Peter Valcl
Absolvent, Podjetništvo UN

Moja izkušnja s študentsko izmenjavo v Parizu je bila pozitivna, čeprav niso bile vse stvari preproste. Za tiste, ki razmišljajo o življenju v Parizu, bi priporočil iskanje stanovanja kjer koli v mestu, razen v severovzhodnih okrožjih (19, 20), saj so tam kriminalne dejavnosti pogostejše. Optimalna izbira za bivanje bi bili študentski domovi, ki pogosto ponujajo dodatne ugodnosti, kot so pralni stroji in recepcija, kar lahko olajša vsakdanje življenje. Poleg tega so ti domovi praviloma bolj zanesljivi, kar je pomembno, saj v Parizu obstaja veliko goljufij v zvezi s stanovanji in varščinami. V restavraciji lahko pričakujemo ceno obroka med 13 € in 20 €, cene brezalkoholnih pijač so med 4 € in 6 €. Kar se tiče fakultete, moram reči, da sem bil rahlo razočaran, obiskoval sem INSEEC Grande Ecole, ki je v Parizu znana kot precej dobra fakulteta, ne pa najboljša. Njihov sistem učenja je precej drugačen, na naši fakulteti imamo 5 predmetov in potem izpite iz teh petih predmetov v izpitnem obdobju, na francoski fakulteti pa imajo teh 5 predmetov razbitih v manjše predmete, pri vsakem manjšem predmetu smo imeli skupinska dela, kar je bilo zelo neučinkovito (sploh če si naletel na koga, ki ni znal dobro angleško ali pa jim je bila izmenjava zgolj za hec).

Foto: Osebni arhiv

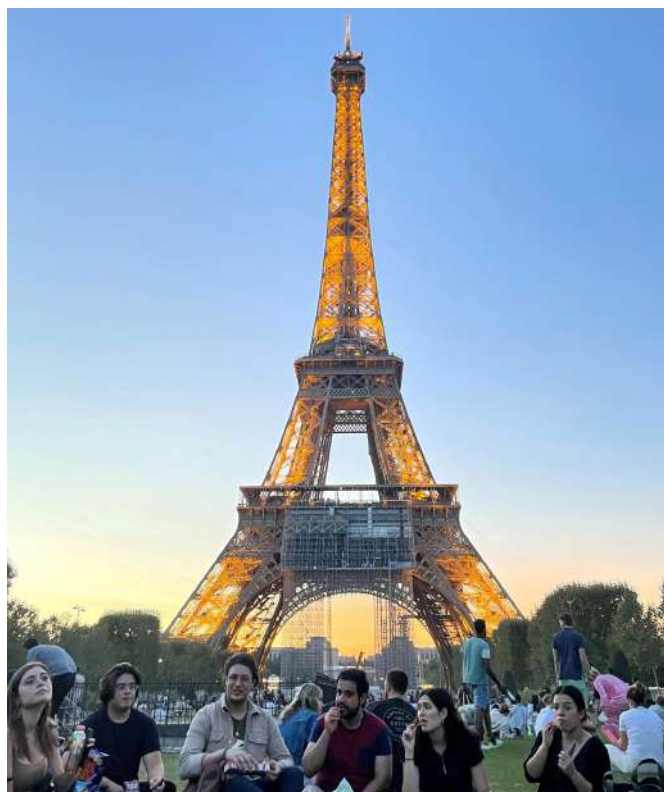

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

Ocene se pridobijo v zadnjem tednu, res pa je da so bili izpiti manj zahtevni kot na EPF-u in če si se učil nisi imel problema. Predavanja so obvezna, prav tako pa so dosti bolj usmerjena na primere iz prakse in veliko manj na primere iz teorije, kar je bilo meni po eni strani všeč, po drugi strani pa tudi ne. Ko sem se vrnil domov, sem bil zelo vesel, saj so mi na usmeritvi Podjetništvo priznali vse predmete, ki sem jih opravil v Parizu. Na fakulteti je delovala skupina študentov, ki so skrbeli, da je izkušnja Erasmus študentov potekala čim bolje. Organizirali so raznorazna druženja po pouku, uredili so nižje cene v bližnjem lokalu, organizirali so dogodke v enem izmed Pariških klubov, organizirali izlete... Eden izmed izletov, ki sem se ga udeležil je bil izlet na severno obalo Francije, bolj natančno regijo, ki se imenuje Normandija. Pariz je kot celota lepo mesto, vredno obiska, prav tako ima ogromno zgodovinskih znamenitosti in je polno življenja.

Posebno čarobnost Pariz razkrije v toplem poletnem in jesenskem času, ko se lahko z družbo sprostiš v parku ob Eifflovem stolpu, uživaš v pecivu ali bageti iz lokalne pekarnice, degustiraš francoski sir in srkaš vino. V mojem spominu bodo za vedno zapisani ljudje, ki sem jih spoznal v tem mestu. Nove prijatelje, ki sem jih pridobil, smatram za življenjske, saj smo skupaj raziskovali Pariz, odkrivali nove lokale, restavracije, klube in ustvarjali nepozabne spomine. Moje doživetje Pariza je bilo neprecenljivo, vendar menim, da je en semester izmenjave dovolj. Predvsem zaradi visokih stroškov, ki jih štipendija Erasmus ne pokriva v celoti, sem mnenja, da je en semester ravno prav.

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

MOJA ERASMUS+ PRAKSA NA DUNAJU

 Aleksander Breznikar
Absolvent, Podjetništvo UN

Pred kratkim sem se vrnil iz strokovnega praktičnega usposabljanja v tujini, ki mi je spremenilo življenje. V zaključnih fazah mojega študija na Ekonomsko-poslovni fakulteti sem se odločil, da si vzamem leto zase, da se spoznam in da se lahko v življenju bolje usmerim. Vedel sem, da je študij, ki sem ga izbral pravi zame, a sem si želel še dodatnih kompetenc, zato sem se v času absolventa odločil za izmenjavo z namenom praktičnega usposabljanja v tujini. Želel sem si izkusiti velemesto, ker pa sem se v septembru soočil s poškodbo, pa sem si želel, da je lokacija izmenjave zaradi možnosti zapleta razmeroma blizu doma – tako sem se odločil za Dunaj - in če bi izbiral še enkrat, bi izbral enako. Še nikoli se v svet nisem podal popolnoma sam. Tokrat je bilo prvič. Vedel sem, da bo sprva zahtevno spoznati ljudi, s katerimi se bi lahko ujel, saj sem za en mesec zamudil začetek študijskega semestra in spoznavnih aktivnosti ni bilo več na sporedu, zato sem se zanesel na socialna omrežja. Hitro sem spoznal nekaj ljudi, ki so se znašli v podobni situaciji in skupaj smo začeli odkrivati mesto. Moja nadzornica v podjetju Nativy, kjer sem opravljal praktično usposabljanje, pa nam je pri tem veliko pomagala – zelo rada mi je podelila nasvete in priporočila, ki pa sem jih nato delil z novimi kolegi.

Zavedali smo se, da se mesta, kot je Dunaj, v treh mesecih ne da povsem raziskati, zato smo poskušali najti stvari, ki jih kot turisti ne bi. Hitro sem spoznal, da lahko v tako velikem mestu vsaka oseba najde nekaj zase. Tako sem popoldneve po končanem delu in vikende preživljal po svoje, spoznaval vedno več ljudi in poskušal vedno nove aktivnosti.

Seveda pa je bil glavni namen obiska pridobitev novih kompetenc na področju podjetništva, ki ga študiram. Zato sem vsak dan dal vse od sebe, da bi se v podjetju, ki sem ga izbral za gostujočo institucijo, kar se da izkazal.

Delovna mentaliteta Avstrijcev, ki sem jo opazil že ob začetku dela, me je nekoliko presenetila, saj je bila zelo »zahodno« usmerjena. Delovni dan se običajno začne med deveto in deseto uro zjutraj ter se včasih raztegne vse do šeste ure popoldne. Ta nov način delovnika mi ni bil domač in sem se nanj moral najbolj navajati. Še posebej zato, ker je v zimskem času to pomenilo, da sem težko ujel dnevno svetlobo, ki bi mi bila včasih v veliko pomoč. Kljub vsemu sem se prilagodil.

Pisarno sem si delil z dvema Slovakinjama, ki sta prav tako kot jaz opravljali praktično usposabljanje. Vesel sem, da smo bili skupaj, saj je včasih, ko je določeno opravilo postalo rahlo monotono, pogovor olajšal situacijo.

Delo je bilo sicer dovolj razgibano – tovrstni problemi so se pojavili le občasno. Naša naloga je bila predstavitev storitev, ki jih ponuja gostujoče podjetje (NativY Translations GmbH) predstavnikom drugih podjetij – avstrijskih in tudi tujih.

Pri tem sem se soočil z izzivom – nisem prav dobro govoril nemškega jezika. Pa vendar sem si pri prvih kontaktih močno pomagal s funkcijo copy+paste, kasneje pa sem se že bolje znašel.

Kljub temu, da smo s sodelavci govorili v angleščini (zaposleni so pripadniki raznolikih narodnosti), pa sem se skozi pogovor o nepomembnih vsakdanjih rečeh naučil uporabljati nek splošen nivo nemščine tudi v praksi (učil sem se jo že od sedmega razreda osnovne šole, praktično pa je še nisem imel priložnosti uporabljati za daljše obdobje). Tako se je oblikovala slika moje izmenjave in ugotovil sem, da so trije meseci, ki sem si jih zadal na začetku, zelo majhno časovno obdobje. November je minil v hipu, jaz pa sem se na življenje na Dunaju prav tako hitro navadil. Ugotovil sem, da se ne počutim več zgolj kot turist, zelo sem bil vesel, da sem čez dan dosti produktiven, veliko časa sem preživel z novimi prijatelji in se res počutil kot doma.

Foto: Osebni arhiv

Z začetkom novega leta so se v podjetju odvijala končna testiranja za posodobitev spletne aplikacije Nativy, prav tako pa smo prejeli tudi nekaj pomembnejših naročil.

Zavedal sem se, da je to moj zadnji mesec na Dunaju in popoldneve, večere in dneve med vikendom sem zato želel kar se da zapolniti. Bilo je res lepo, a kmalu je napočil čas za zaključek praktičnega usposabljanja, prav tako pa tudi druženja – prišel je konec januarja. Težko je bilo organizirati vse pozdrave z ljudmi, ki sem jih spoznal na izmenjavi, vedel sem da bo precej žalostno. Morda so med njimi osebe, ki jih nikoli več ne bom videl, kljub temu, da si to želim. Ne vem, kam nas zanese življenje, vem pa, da je bila ta izmenjava resnično ena boljših izkušenj v mojem življenju. Dokazal sem si, da se lahko najdem v novem okolju, tudi če nikogar ne poznam in tako zapustim cono udobja. Dokazal sem si tudi, da sem sposoben opravljati delo, ki nosi neko težo, do te mere, da so delodajalci lahko z mano zadovoljni.

V decembru se je v podjetju Nativy začelo testiranje za veliko posodobitev spletne aplikacije, ki jo uporabljajo stranke podjetja in freelancerji, ki zanj delajo. Tako smo z ostalimi pripravniki začeli s testiranjem prodajnih postopkov in iskali napake. Šlo je za pomembno delo, ki je zahtevalo zbranost, ki pa nam je po tem, ko smo ga opravili, dalo novo motivacijo za naprej. Vse je teklo gladko, direktor podjetja nas je večkrat peljal na kosilo ob uspešnem sodelovanju. Z zaposlenimi sem se dobro povezal, zelo sem bil zadovoljen z vsem, kar se je dogajalo.

Pričakoval sem, da bo moja izmenjava na Dunaju odlična, saj nisem še nikoli slišal negativnih izkušenj o takšnih izmenjavah. Šele tam sem razumel, kaj so vsi mislili s tem. Zaznal sem občutek rahle grenkobe ob misli, da se bo krog ljudi, ki smo ga ustvarili, kmalu razšel in se bo vsak vrnil v svoje prejšnje življenje. Ampak to je del življenja in smo bili na to pripravljeni. Prišel je čas božičnih praznikov in novega leta, Dunaj pa je bil osvetljen s številnimi božičnimi sejmi, ki so jih pripravili za prebivalce in obiskovalce. Pravzaprav že dolgo nisem občutil tako močnega božičnega duha, ki ga je prineslo samo okolje. Vsak dan smo se z prijatelji sprehajali in raziskovali mesto, v pisarni pa so se, kot je bilo pričakovano, promet in naročila umirili pred novim letom.

SMERNI PROJEKT V GANI

Emma Lešnik Sajovic

Diplomantka usmeritve Podjetništvo UN

V zadnjem letniku dodiplomskega študija se študentje smeri podjetništva srečamo z obvezno prakso pri predmetu »Smerni projekt«, preko katere pridobimo delovne izkušnje, ki nam kasneje koristijo na karierni poti. Sama sem želela priložnost kar se le da izkoristiti in poiskati inovativne možnosti. Naletela sem na organizacijo »Kids are the world«. Takoj sem se obrnila na Katedro za podjetništvo, ki je vedno je vedno odprta za nove ideje, zato sem takoj dobila zeleno luč.

Tako sem se februarja 2022 kot prostovoljka za tri tedne odpravila v Gambijo, Afriko. Moje delo je potekalo v kariernem in izobraževalnem centru na območju Brufuta. Center omogoča brezplačno šolanje za več kot 130 otrok iz revnih družin v bližnjih vaseh. Delo je potekalo pod nadzorom Muse Faala in lokalnih učiteljev v ustvarjalnem vzdušju vodenih aktivnosti. Moja glavna naloga je bila poučevati otroke s pomočjo iger, zgodb in pesmi; skozi katere so pridobivali nova znanja in nadgradili komunikacijo v angleščini. Organizirala in izvedla sem ustvarjalne delavnice, vključno z likovnimi, glasbenimi in športnimi. Odgovorna sem bila za pripravo dnevnih dejavnosti v skladu z učnim načrtom lokalnih učiteljev ter za pomoč otrokom, ki se pri učenju v šoli srečujejo z največ izzivi. Z njimi sem delala tudi individualno in jim pomagala razumeti predmete, pri katerih imajo težave. V prostem času sem z lokalci debatirala o njihovem načinu življenja, njihovi ekonomiji ter ureditvi države in njenih postopkov, kar sem izkusila tudi na lastni koži.

Ta študijski obisk mi je omogočil lažje razumevanje in prepoznavanje človeških stisk, ki temeljijo na družbenih in osebnih okoliščinah. Izboljšala sta se moje odzivanje na raznolikost in prilaganje multikulturnemu okolju. Povečala pa se mi je tudi družbena ozaveščenost in družbena odgovornost. Potovanje mi je razširilo obzorje dojemanja in povezovanja delovanja ekonomije po svetu in njenem vplivu.

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

Foto: Osebni arhiv

Bilten IPMMP podjetništvo
TRI DESETLETJA
PODJETNIŠKEGA
IZOBRAŽEVANJA:
razvoj, inovacije in
prihodnje perspektive

Katedra za podjetništvo in ekonomiko poslovanja
Ekonomsko-poslovna fakulteta
Univerza v Mariboru

Razlagova 14
2000 Maribor